

Tartu linna arengukava 2013 – 2020

ETTEVÕTLUSLINN 2013 täitmine

Arengukavas on seatud ettevõtluslinna eesmärkideks:

- ✓ Tartus on elujõulised ettevõtted.
- ✓ Tartus on kõrgtehnoloogiline majandus.
- ✓ Tartu – see on parim paik äri alustamiseks ja atraktiivne investeerimiskeskond.

Arengustrateegias püstitatud strateegiliste eesmärkide saavutamiseks rakendatakse ettevõtluse arendamiseks aastatel 2013–2020 meetmeid ja tegevusi viies arengusuunas:

- ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime arendamine;
- inimressurssi arendamine;
- ettevõtlust toetava tugisüsteemi ja infrastruktuuri arendamine;
- ettevõtluse rahvusvahelistumise toetamine;
- ettevõtluskeskkonna maine ja ettevõtluskultuuri edendamine.

Ettevõtluslinna eesmärkide saavutamisel teeb Tartu linn koostööd Tartus tegutsevate ettevõtluse tugistruktuuride ja teiste huvirühmadega. Lisaks Tartu Linnavalitsusele osalevad tegevuste elluviimisel Tartu Teaduspark, Tartu Ärinõuandla, Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Biotehnoloogia Park, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja Tartu esindus, Tartu kõrgkoolid, Tartu Kutsehariduskeskus jt. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond teostab tegevuste tulemuste seiret ja koostab selle kohta iga-aastase ülevaate.

1. ARENGUSUUND: ETTEVÕTLUSE UUENDUS- JA KASVUVÕIME ARENDAMINE

Tartu linna ettevõtluse arengukava esimese arengusuuna raames elluviidavate tegevuste puhul on prioriteet kõrgeima lisandväärtusega ettevõtluse soodustamisel ja tootlikkuse suurendamisel, samuti uute ettevõtlusideede tekkimise toetamisel ning ettevõtjate turundusteadmiste kasvatamisel ja omavahelisel koostööl.

Kuna Eesti majanduse edu on paljuski seotud siinsete ettevõtete ekspordivõimekusega, siis on oluline arendada Eesti ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet. Välisurgudel jõuavad eduni eeskätte ettevõtted, mis tegelevad pideva arengu ning innovatiivsete lahenduste otsimise ja juurutamisega, mille juures hinnatakse vääriliselt läbimõeldud turunduse tähtsust. Pidev ja edukas areng eeldab enamasti ka tihedaid koostöösidemeid nii riigisiseste kui ka välismaiste partneritega, sh teadus- ja arendusasutustega.

Kiiresti muutuv maailmas on vaja järjekindlalt tegeleda Tartus ja laiemalt kogu Eestis sobiva keskkonna loomisega, mis aitaks kaasa siinsetele ettevõtjatele vajalike teadmiste

levimisele ning soodustaks koostööd ja tehnosiiret ning uute toodete ja teenuste turule toomist.

Meede 2.1.1: Innovatsiooni, uute tehnoloogiate kasutuselevõtu ja tootearenduse toetamine

- **Toimiva koostöövõrgustiku soodustamine ettevõtete, teadus- ja arendusasutuste ning avaliku sektori vahel**

Tartu linna ettevõtluse osakond on algatanud tugistruktuuride ümarlaua, kust võtavad osa kõik ettevõtluse arendamise tugistruktuurid ja ülikoolid. Ümarlauad toimuvad vähemalt kaks korda aastas ja nende eesmärgiks on Tartu linna ja regiooni ettevõtluse arendamise tugiorganisatsioonide koostööpunktide leidmine, ühisplaanide tegemine ja projektide kavandamine. Ettevõtluse osakonna eestvedamisel korraldati jaanuaris 2013 tugistruktuuride õppepäev „Ideede genereerimise tehnikad“ ja juunis 2013 Pärnu ettevõtluse tugiorganisatsioonide ühiskülustus.

- **Teadus- ja arendusasutuste saavutuste ja võimaluste tutvustamine ettevõtetele**

Teadus- ja arendusasutuste teenuseid ettevõtjatele tutvustatakse iga-aastaselt laiemale huviliste ringile Tartu ettevõtlusnädala raames. Näiteks 2013. aastal korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond koostöös ülikoolidega alljärgnevaid seminare:

- 08.10.2013 – Seminar „Puit – tulevikumaterjal“
- 09.10.2013 – Seminar „Vesiehitiste ja torustike katsetamine ning modelleerimine“
- 10.10.2013 – Seminar „Puidupõhised komposiitkonstruktsioonid ja looduslikud ehitusmaterjalid“
- 11.10.2013 – Seminar „Eesti Maaülikooli mikromeierei tootearendusbaasi kasutamise võimalused“
- 11.10.2013 – Seminar „Intelligentsed lahendused ülikoolist“

Lisaks tutvustasid Tartu Ülikool, Eesti Maaülikool, Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledž ning teised teadus- ja arendusasutused (sh nt tehnoloogia arenduskeskused ehk TAK-id) oma saavutusi ja võimalusi ettevõtjatele ka üksiküritustena (nt Tartu Ülikooli ettevõtluspäev).

- **Inkubatsioonikeskuste arendamine, et tagada alustavatele ettevõtetele soodne kasvukeskkond (toetab ka meedet 2.2.1 „Ettevõtlusaktiivsuse suurendamine“)**

Tartus pakuvad alustavatele ettevõtjatele inkubatsiooniteenust Tartu Teaduspark, Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Biotehnoloogia Park, sotsiaalse ettevõtluse inkubaator SEIKU ja veel mõned teised algatused.

Tartu Teaduspark ja Tartu Loomemajanduskeskus on linna osalusega asutatud sihtasutused ja Tartu Linnavalitsus eraldas mõlemale 2013. aastaks rahalist toetust – Tartu Loomemajanduskeskus sai tegevustoetust 65 892 eurot ning Tartu Teaduspark investeringutoetust 88 000 ja tegevustoetust 1000 eurot.

Tartu Teaduspargi (TTP) üks prioriteete äriarendusteenuste alal on alustavaid ettevõtjaid toetava inkubatsioonikeskuse arendamine. TTP jätkas 2013. aastal uuenduste eestvedaja ja uute kontseptsioonide arendamise rollis. Jätkusid tegevused kõikide strateegiliste suundade lõikes – Teaduspargi firmadele pakuti inkubatsiooniteenust ja Protolabi ja Nanolabi teenuseid ning regiooni ja ettevõtlusmaastiku arendamist toetati Euroopa Liidu (EL) rahastatud projektide kaasabil.

Tartu Linnavalitsus eraldas 2013 aastal SA-le Tartu Teaduspark 89 000 eurot, mida kasutati alljärgnevalt:

- ✓ TTP kevadise inkubatsioonikonkursi läbiviimise auhinnafondi kulude katteks (1000 eurot);
- ✓ investeerimislaenu tagasimaksed (88 000 eurot).

2013. aasta lõpus tegutses Tartu Teaduspargis 76 firmat, enam levinud tegutsemisvaldkondadeks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, elektroonika ja aparaadiehitus ning tervisetehnoloogiad.

Aasta jooksul toimus üks inkubatsioonikonkurss, kus osales enam kui 70 alustavat ettevõtjat. Konkursi võitis CardSensor, mis tegeleb lauamängude (*board games*) statistikat võimaldava riist- ja tarkvara loomisega. Inkubatsioonikeskuse tegevuse käigus värskendati aktiivselt mentorvõrgustikku ja juhendajate ringi ning jätkusid kohvihommikud ja erinevad koolitused ja konsultatsioonid. Detsembri lõpus oli inkubatsioonilepinguga liitunud 6 ettevõtet, aasta jooksul pakuti teenust keskmiselt 12 ettevõttele. Aasta teises pooles liikus alustavate ettevõtjate toetamise fookus traditsiooniliselt inkubatsiooniteenuselt kiirendi mudeli peale, mis võimaldab ettevõtjatele lisaks nõustamisele ja mentoritele ka finantseerimise tuge pakkuda. Seoses sellega vähenesid aasta lõpuks inkubatsiooniteenuse maht ja tegevused.

Inkubatsiooniteenuse täiustamiseks ja arendamiseks asutati 2013. aastal uue algatusena riistvarale keskenduv ärikiirendi Buildit, mille eesmärgiks on kiirendada eelkõige elektroonika ja robotika valdkonna ettevõtete tegevust. Loodud kiirendi võtab ajapikku üle traditsioonilise inkubatsiooniteenuse. Koos partneritega valmistati ette taotlus EAS-i kiirendite toetuse taotlusvooru ja aasta lõpus saadi positiivne rahastamise otsus. Oktoobrist novembrini toimus Buildit Beta 3 taotlusfoor, kuhu kandideerinud 16st ideest neli valiti eelkiirendi programmis osalema. Ärikiirendi Buildit tööd ja tegevused jätkuvad järgmisel kahel aastal EAS-i toetuse kaasabil, mille jooksul plaanitakse kiirendada 24 alustava firma tegevusi ja investeeritakse koos erainvestoritega firmadesse kuni 15 000 eurot firma kohta.

2013. aastal algatati ka TTP rebrändimise ja teenusedisaini protsess, mille läbiviijaks on Brand Manual OÜ. Protsessi rahastatakse INTERREG IVC projekti InnoFun kaasabil ja sellega planeeritakse lõpule jõuda 2014. aasta esimeses pooles.

Lisaks toimusid nõukogu osalusel strateegia arutelud järgmise perioodi (2014-2020) suundade planeerimiseks. 2014.a. esimeses pooles lõpetatakse strateegia kujundamise protsess.

Lisaks muudele inkubatsioonikeskuse arendamisele suunatud tegevustele osales TTP Smart City Labi (targa linna eluslabori) klastris, mille ülesandeks on arendada erinevaid e- ja m-lahendusi linnakeskkonna innovaatilisemaks muutmiseks, ja Eesti Tervisetehnoloogiaste klastris. Aktiivselt viidi ellu erinevaid EL-i poolt finantseeritavaid projekte – 2013. aasta

jooksul algas 1 projekt (Open-Eye) ja lõppes 2 (EmPower, BENCH) ning aasta jooksul osaleti kokku 10 projektis.

Koostöös Tartu linnaga tunnustati ka parimat Teaduspargi ettevõtet – BoatArt OÜ. Samuti korraldati erinevaid alustavatele ettevõtetele suunatud üritusi Tartu ettevõtlusnädala raames, osaleti Tartu Ülikooli karjääripäeval jt koostööpartnerite üritustel.

SA Loomemajanduskeskust (LMK) toetas Tartu Linnavalitsus 2013. aastal 65 892 euro suuruse tegevustoetusega, millest 19 114 eurot oli suunatud Lutsu 3 ja Lutsu 5 (Antoniuse Õu) tegevuskuludeks ja 46 778 eurot Kalevi 13, 15 ja 17 tegevuskuludeks.

LMK ülesanne on julgustada loomeinimesi ettevõtlusega tegelema, et neil tekiks oskused rakendada oma loominguline potentsiaal sissetuleku teenimisele. Intellektuaalomandi müügil põhineva ettevõtluse arendamine loob Tartus uusi võimalusi loovisikutele ja oma ala spetsialistidele, mis omakorda mitmekesistab Tartu linna elukeskkonda, kuna tekivad uued kultuuriteenused ja -paigad nii tartlastele kui ka linna külalistele.

Mõned LMK olulisemad tegevused 2013. aastal:

- ✓ Aasta jooksul toimus kaks inkubatsioonikonkurssi, mille tulemusel kinnitati eelinkubatsiooni kokku 29 alustavat loomeettevõtjat. Äriplaani kaitses edukalt 26 ettevõtet. Uute ettevõtete tegevusvaldkonnad on väga erinevad: moekunst, aiandusteraapia, disain, helidisain, fotograafia, kunst jm.
- ✓ Valmis LMK ja Tartu Loodusmaja park ja alustati purskkaevu taastamise projektiga. Pargis on ka välilava, kus esimesena toimusid mitmed Tartu muusikanädala kontserdid. Pargi korrastamist juhtis Tartu Loodusmaja ja pargi haljastusprojekti tegi LMK ettevõtte TajuRuum.
- ✓ 9. mail peeti LMK-s seitsmes Tartu noore kunsti oksjon, kus müüdi 55-st enampakkumisel olnud tööst 41, mis on senistel oksjonitel müüdnud teoste rekordarv. Oksjonitulu oli samuti senistest oksjonitest kõige suurem – kokku 10 497 eurot. Kõige kõrgema hinnaga sellel oksjonil ja kogu Tartu noore kunsti oksjonite ajaloos, 1200 euroga müüdi tänavakunstnik Edward von Lõnguse teos “Tammsaare ja Koidula”.
- ✓ 7. juunil toimus Antoniuse õues suurejooneline moeetendus „Kapist välja“, kus esmakordselt said kokku Tartu professionaalsed moeloojad, esitledes rohkem kui 20 kollektsiooni.
- ✓ 8.–9. oktoobril korraldas LMK rahvusvahelise foorumi BALT/NORD 3D & VFX Networking Forum, mille eesmärgiks oli tuua kokku 3D animatsiooni ja eriefektide tegijad Eestist, Balti- ja Põhjamaadest, et vahetada kogemusi ja viia ellu koostööprojekte.
- ✓ 10. oktoobril Tartu Loomemajanduskeskuses peetud kaheksandal Tartu noore kunsti oksjonil oli fookuses fotokunst. 47-st enampakkumisel olnud tööst müüdi 25, sealhulgas 8 fotot. Kokku oli müügitulu ligi 6000 eurot. Kolm oksjonitööd annetasid nende ostjad lastekodu Käopesa peremajadele.
- ✓ Aasta jooksul toimusid mitmed disainiturud ja moeetendused, et tutvustada ja pakkuda kohalike tegijate loomingut ja tooteid.

LMK ettevõtted pälvisid aasta jooksul tunnustust nii Eestis kui ka välismaal.

- ✓ Tartu linn tunnustas filmi- ja fotokompaniid Pimik konkursil „Parim ettevõtja 2012“, kus juba kolmandat aastat selgitati välja kategooria „Edukaim ettevõtja Tartu Loomemajanduskeskuses“ võitja.
- ✓ LMK-s tegutsevad filmitegijad saavutasid kahel rahvusvahelisel konkursil edu: Torontos toimunud dokumentaalfilmide festivalil EstDocs sai lühifilmikonkursil esikoha Aleksandr Kheyfetsi filmi „Kasvatades Itit“ eest. Vilniuses toimunud Baltimaade lühifilmiprojektide esitlusel Baltic Pitching Forum sai kõige suurema potentsiaaliga idee tunnustuse Edina Csüllögi lühifilmiprojekt „Liblikmees“, millele kirjutab stsenaariumi Urmas Nimetu Plank Filmist.
- ✓ Jaanuaris äriplaani kaitsnud Milli Maier käis Itaalias vastu võtmas auhinda disainikonkursilt A'Design Award and Competition, kus tema väärismetallist juuksehe saavutas pronksauhinna.
- ✓ Piia Tammelo koos kursusekaaslase Liis Todeskiga võitis loovkommunikatsiooni konkursi Kuldmuna noortekonkursi ja pärjati auhinnaga „Suur pesamuna“.
- ✓ Kujunduskuurordi disainer Maris Aare osales kolme tööga 12.–13. oktoobril Saku suurhallis toimunud rahvusvahelisel autorikarude ja -nukkude näitus-messil Art Teddy Planet ning saavutas konkursil Teddy Style kahes kategoorias peaauehinna.
- ✓ Aasta alguses pälvis helilooja ja näitleja Ardo Ran Varrese originaalmuusikale lavastatud Ruslan Stepanovi tantsuetendus "Carrmen!" teatriliidult parima tantsulavastuse auhinna. "Carrmen!" toodi Vanemuise teatri lavale 2012. aastal.

Aasta lõpuks oli LMK inkubatsioonis 43 alustavat ettevõtet, milles töötas kokku ligi 100 inimest. Lisaks haldas sihtasutus 2013. aastal Antoniuuse õue kompleksi, kus tegutses 14 käsitöökoda, mis andsid tööd ligi 18 inimesele.

2013. aastal jätkas **Tartu Biotehnoloogia Park (TBP)** aktiivset koostööd Skandinaavias ja Baltimaades eluteadusi ja biotehnoloogiat edendavas ScanBalt organisatsioonis. Samuti oli TBP aktiivne koostööpartner ka mitmetele teistele nii kohalikele, regionaalsetele kui ka rahvusvahelistele organisatsioonidele (Yole Development, Turku Bio Valley Ltd, Steinbeis Foundation, MPM Capital jne) ning võrgustikele (IASP Network, COST Network, ScanBalt Network, Accelerator Corp jne). Muuhulgas osales TBP kõrgkoolide ja ettevõtete koostööprojektis, mille eesmärgiks on pakkuda bioõppekavadel õppivatele tudengitele kvaliteetset ettevõtlusõpet ning asjakohast praktikakogemust.

2011. aastal alustatud rahvusvaheline projekt „*Microsystems and Smart Miniaturised Systems for Food Quality and Safety Control – FoodMicroSystems*“, mille raames TBP korraldas 2013. veebruaris Tallinnas mikrosüsteemide kasutamist tutvustava seminari lihatööstusettevõtetele, jõudis aasta lõpuks eduka lõpuni, olles igati saavutanud oma esialgselt seatud eesmärgid. Projektis läbiviidud tegevuste ning ürituste jooksul õnnestus tuua üksteisele lähemale toidutööstus ja mikrosüsteemide arendavavad tehnoloogiapakkujad, mille kaudu on võimalik mitmete oluliste toiduainetööstuse probleemide lahendamine tulevikus. Samuti anti soovitusi ja suuniseid Euroopa riiklike ning EL rahastusprogrammide kujundamiseks, et kokkuviidud osapoolte võimaliku koostööd veelgi edendada.

Aasta jooksul jätkati tööd teiste käimasolevate projektidega, millest omakorda veel üks jõudis eduka lõpuni. Läänemere ressursside jätkusuutliku kasutamise viise kaardistanud ning nende elluviimiseks tegevuskava koostanud projekt – „*Sustainable Uses of Baltic Marine Resources – SUBMARINER*“ – kulmineerus 2013.a. septembris konverentsiga: "*Innovative Uses of Baltic Marine Resources in the Light of the EU Blue Growth Initiative*" Gdanskis, Poolas, kus teiste Läänemere riikide hulgas olid Eestist osalemas esindajad nii ettevõtetest, teadusasutustest, erialastest organisatsioonidest kui ka kohaliku poliitika elluvijate seast.

Projekti „*Converging resources to support the value creation in Europe of Microsystems and Smart Miniaturized Systems research projects – COWIN*“ 2013. a. tegevused olid eelkõige suunatud projekti raames toetatavate arukate miniatursete süsteemide arendajate kokkuviiamisele potentsiaalsete koostööpartneritega, et nende innovaatilisi tehnoloogiaid kommertsialiseerides toetada Euroopa VKE-de tegevust ning tööstust üldisemalt. TBP eestvedamisel toimusid telemeditsiini teemaline seminar COWIN Workshop: „*Best practices for the commercial exploitation of advanced technology and access to most relevant funding support. Telemedicine perspective.*“ ja kontaktüritus COWIN Marketplace 26.-28. juunil Tallinnas pHealth 2013 konverentsiga paralleelselt.

Jätkati ka Projekti BSHR HealthPort, ametliku pealkirjaga "*Baltic Sea Health Region - Business acceleration support and training bridging innovative SMEs and health care organisations to strengthen BSR health economy*" läbiviimist, mille põhiprioriteediks on tervishoiu ning meditsiini alase innovatsiooni edendamise kogu Läänemere regioonis.

2013. aastal alustati ka uue EU Seed Money Facility toetusel põhineva Läänemere regiooni innovaatiliste meditsiini tehnoloogiate arendamise platvormi – PATHOS – tegevuste elluviimist rahvusvahelises konsortiumis. TBP esindab projektis *medtech* valdkonna ettevõtete kiirendiprogrammide ja tervishoiumajanduse suunda.

Lisaks on TBP koostööpartnerina tegev Reproktiivmeditsiini TAK AS-is (ReproTAK), aidates muuhulgas korraldada seminare ning teostada uuringuid ReproTAK-is läbiviidava uurimistöö võimalikuks kommertsialiseerimiseks.

Oma põhitegevusena toetab TBP eluteaduste ja biotehnoloogia valdkonna alustavate ning kasvuettevõtete äri- ja arendustegevust konsultatsioonide ja turu- ning tausta-uuringutega. 2013. aasta seisuga tegutses Tartu Biotehnoloogia Pargi inkubatsiooniprogrammis 19 ettevõtet ning koos asukasettevõtetega oli pargiga seotud kokku 25 ettevõtet. Samuti jätkab TBP aktiivselt innovaatiliste eluteaduste ja meditsiini valdkonna ettevõtete otsimist ja oma toetustegevustesse kaasamist.

2013. aastal jätkas TBP EAS-i inkubatsiooniprogrammi hankelepingu raames nõustamis- ja arendusteenuse osutamist, mis võimaldab osutada teenuseid laiemale ringile biotehnoloogia ja meditsiini valdkonnas tegutsevatele ettevõtetele ja ettevõtlikele teadlastele ning anda seeläbi omapoolne panus nende kiirele ja eesmärgipärasele arengule.

Lisaks nõustamisteenuste pakkumisele ettevõtetele, viis TBP läbi ka valdkondlikke seminare, veebiseminare, kontaktüritusi ja koolitusi ning jätkas koostöös Tallinna Teaduspark Tehnopoliga rahvusvaheliste valdkondlike veebiseminaride korraldamisega.

TBP juhtimisel on moodustunud looduskosmeetika klatri algatus, mille eesmärgiks on nõustada sinna koondunud ettevõtteid ja viia ellu ühiseid tegevusi ning arendada pikaajalist koostööd looduskosmeetika tootjate vahel, tõstmaks kohalike tootjate konkurentsivõimet

kohalikul turul ning edendada ekspordivõimalusi. 2013. aastal oli klastrialgatuse liikmed esindatud Tartu Hansapäevade raames Teaduslinnas ning koostöö jätkamine on planeeritud ka 2014. aastal.

- **Kõrgkoolidest välja kasvanud firmade arengu toetamine (toetab ka meetet 2.2.1 „Ettevõtlusaktiivsuse suurendamine“)**

Vastavalt Tartu Ülikooli *spin-off* ettevõtete loomise ja ülikooliga koostöö põhimõtetele on *spin-off* ettevõtte äriühing, mis kokkuleppel ülikooliga soovib esile tuua oma seost ülikooliga äritegevuse arendamiseks ning mille asutajateks ja/või osanikeks on ülikool ja/või selle töötajad/üliõpilased ja mis kasutab oma tegevuses ülikooli intellektuaalset kapitali ja/või infrastruktuuri. Intellektuaalse kapitalina käsitletakse teadmisi, informatsiooni, intellektuaalset omandit, kogemusi jms.

Perioodil 2010–2013 lisandus ülikooli *spin-off*ide ehk ülikoolist võrsunud äriühingute nimekirja kolmteist ettevõtjat:

2010 – Teadusmosaiik OÜ, KPA Scientific OÜ ja Kompakfilter OÜ;

2011 – Eesti Rakenduspsühholoogia Keskus OÜ, Weel OÜ, Nutriferm OÜ ja Perfect Oil OÜ;

2012 – Vivid Aim OÜ, ETC OÜ ja Loodusseeme OÜ;

2013 – GreenBead OÜ, Rewild OÜ ja Cloudberry Solutions OÜ.

2013. aasta lõpuks on TÜ liikmetega seotud kokku 43 ülikooli *spin-off* ettevõtet (vt lisa). Need äriühingud teevad ülikooliga koostööd kas lepingulistel alustel, kasutades ülikooli oskusteavet, litsentse, infrastruktuuri või rakendavad ülikooli liikmeid teadus- ja arendustöös. Praegustes *spin-off*ides ei ole Tartu Ülikoolil osalust, küll aga ollakse osanik tehnoloogia arenduskeskustena (TAK) asutatud äriühingutes, mida on majandatud EAS-i sihtfinantseerimisega.

- **Pooltööstuslike katse- ja sertifitseerimislaborite ning sõltumatute ekspertiisikeskuste arendamine**

Tartu Teaduspargis on linna abiga välja arendatud pooltööstuslikud katselaborid Protolab (peenmehhaanika ja aparaadiehituse valdkonnas) ja Nanolab (nanotehnoloogia valdkonnas). Lisaks tegutsevad TTP-s demokeskus ja Tartu Regiooni Energiaagentuur (TREA).

2013. aastal liideti Protolabiga Füüsika Instituudi töökojad koos seadmete ja töötajate üle võtmisega. Ümberkorraldused viisid Protolab töökorralduse uuele tasemele, mis võimaldab efektiivsemalt täita klientide tellimusi ja annab võimalused käibe suurendamiseks.

Nanolabori halduskorralduse ja teenuste pakkumine toimub Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse poolt. 2013. aastal juurutati nanokatete pihustusliin, mis võimaldab teha katteid väikeseria mahus.

Demokeskuses toimusid iganädalased ettevõtjate kohvihommikud ja see leidis aktiivset kasutust teaduspargi arendusfirmade poolt.

Tartu Regiooni Energiaagentuur (TREA) teostas töid nii Tartu linnale kui ka teistele omavalitsustele. TREA osales edukalt EL-i projektides, korraldades nende raames koolitusi ja seminare energiasäästu ning energiakasutuse alal. Koostöös TTP-ga osaleti üleriigilise energiasäästunädala ja rahvusvahelise konverentsi Rohevik korraldamisel.

- **Tehnoloogia arenduskeskuste programmides aktiivne osalemine ja tehnoloogiaarenduskeskuste edasise arengu toetamine kaasates avalikke ressursse, ülikoole ja teadlasi**

Aastal 2004 loodi Eestis tehnoloogia arenduskeskused ehk TAK-id. Tehnoloogia arenduskeskused on ettevõtete ning Eesti ülikoolide koostöös loodud teadusasutused, mille peamiseks ülesandeks on uurimistöö läbiviimine osalevate ettevõtete tootearenduseks vajalikes valdkondades. Arenduskeskuste uurimistöö tulemused võtavad ettevõtteid vastavalt oma vajadustele kasutusele, et tuua turule uusi tooteid ja teenuseid. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) eraldas 2009. aastal rahastuse kaheksale tehnoloogia arenduskeskusele. Tegemist oli Eesti ajaloo suurima toetusega ettevõtete arendustöök. Kaheksast Eesti TAK-ist asub Tartu linnas kolm (ülejäädud paiknevad Tallinnas), mis jätkasid oma edukat uurimistegevust ka 2013. aastal.

- **Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus** (<http://www.tptak.ee/>)

Osanikud ja konsortsiumipartnerid: Eesti Maaülikool, Tartu Ülikool, Piimandusühistu E-Piim, Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu, OÜ Starter ST, MAAG Piimatööstus AS, AS Dessert, BioOil AS, Jõudluskontrolli Keskus, Saaremaa Piimatööstus AS, Viraito OÜ

Tegevus: OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus (TPTAK) tegeleb teadusasutuste ja ettevõtluspartnerite koostöös kahe arendussuunaga, mis on ühendatud ühtsesse süsteemi. Esimese arendussuuna eesmärgiks on jätkusuutlikud aretuse ja söötmise strateegiad disainitud koostisega piima ja piimatoodete tootmiseks, suurendamaks piima biotehnoloogilisi omadusi ja tootmise kasumlikkust ning parandamaks inimese tervist. Teise arendussuuna eesmärgiks on toidutööstuse ettevõtete jaoks innovaatiliste biotehnoloogiliste rakenduste/platvormide väljatöötamine, kasutades mikrobioloogilist, biokeemilist ja kliinilist lähenemist. Rahvusvahelise tunnustuse on pälvinud TPTAK-i poolt probiootikumiks arendatud *Lactobacillus plantarum* Tensia® kui ka Euroopa Liidu sööda registris registreeritud *Lactobacillus plantarum* E-98. Tunnustuse leidnud bakterid on TPTAK-i litsentsi alusel kasutusele võetud partnerite toodetes. E-Piim Tootmine AS kasutab *Lactobacillus plantarum* Tensia® oma Südamejuustus tootmisel ja Starter ST OÜ *Lactobacillus plantarum* E-98 silokindlustus lisandi NordSil tootmisel. Mõlemad tooted on saadaval nii Eestis kui rahvusvahelistel turgudel.

Alates 2013. aasta kevadest vastab Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus OÜ EN ISO/IEC 17025:2005 nõuetele kui katselabor toidu ja loomasööda mikrobioloogia ning vere immunokeemiliste uuringute valdkonnas.

- **Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskus** (<http://encc.ee/>)

Partnerid: Tartu Ülikool, Andrese Klaasi AS, Maico Metrics OÜ, Estiko Plastar AS, Printcenter AS, CPS OÜ, BaltOil AS, Haine Paelavabrik OÜ, Samelin AS, TMB AS

Tegevus: Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskus AS teostab partnerettevõtetele ja teistele huvilistele nanotehnoloogiaga seotud uurimistöid peamiselt uute materjalide väljatöötamise

valdkonnas. Üheks keskuse teadus- ja arendustöö märkimisväärsema eduloona on nimetatud targa klaasi projekti, mis tegeleb energiasäästlikemate klaaside väljatöötamisega.

➤ **Reproduktiivmeditsiini Tehnoloogia Arenduskeskus** (<http://ccrmb.ee/>)

Partnerid: Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool, Asper Biotech, Genomic Toolbox, TBD Biodiscovery, Bestenbalt, Tartu Biotehnoloogia Park, Nova Vita Kliinik, Tartu Ülikooli Kliinikum, Elite Kliinik, Fertilitas, Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu

Tegevus: Reproduktiivmeditsiini TAK AS keskendub viljatuse diagnostika ja raviga seotud küsimustele ning inimeste ja loomade reproduktsiooni puudutavatele probleemidele. Ettevõtete ja teadusasutuste konsortsiumina loodud Reproduktiivmeditsiini TAK AS-i eesmärgiks on koostöö kaudu nii kliinilise kui ka veterinaarreproduktiivmeditsiini ja biotehnoloogia valdkondades luua võimalusi olulisteks saavutusteks teaduses ja uute tehnoloogiate arendamisel ning aidata kaasa teadussaavutuste kommertsialiseerimisele.

Tartuga on väga tihedalt seotud ka **Tarkvara Tehnoloogiate ja Rakenduste Arenduskeskus** (<http://www.stacc.ee/>), mille partneriteks on Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Skype, Reach-U, Nortel, Cybernetica, Quretec, Eesti E-tervise Sihtasutus, ZeroTurnaround, Browserbite, Fits.me ja Plumb. Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ peamiseks tegevussuundadeks on tarkvara arendamise meetodid (kiiremini, paremini ja kvaliteetsemalt töötavad tarkvarasüsteemid) ja andmekaeve võimalused ehk mahukatest andmetest huvitava ja olulise info leidmise tõhustamine.

Ka ülejäänud nelja tehnoloogia arenduskeskuse – AS Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus, ELIKO Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ, Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus AS, Innovaatiliste Masinaehituslike Tootmissüsteemide Tehnoloogiate Arenduskeskus OÜ – tegevuses osalevad mitmed Tartu ettevõtted ja teadusasutused.

• **Uute tehnoloogiate ja teadussaavutuste tutvustamine ning tehносиirde toetamine**

Tartu Linnavalitsuse üheks oluliseks eesmärgiks on suurendada linnakodanike (nii ettevõtjad ja ettevõtlusest huvitatud kui ka muude valdkondadega tegelevad inimesed) innovatsiooniteadlikkust, mis tugevdaks olemasolevate Tartu ettevõtete konkurentsivõimet ja annaks täiendava impulsi uute kõrge lisandväärtusega ettevõtete loomiseks. Lisaks ettevõtluse tugistruktuuride, ettevõtete ja ülikoolide tööle innovatsiooniteadlikkuse tõstmiseks korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond linnakodanikele mitmeid valdkonnaga seotud seminare ja koolitusi:

- 11.03.2013 – MobileMonday seminar „Monetizing Apps!“
- 19.03.2013 – Koolitus „Tulemuspõhine tootearendus“
- 10.06.2013 – MobileMonday seminar „Cross-platform Development on Mobile“
- 07.10.2013 – MobileMonday seminar „Money and Mobile“
- 08.10.2013 – Seminar „Teenuse disain“

- 08.-09.10.2013 – Konverents „BALT/NORD 3D & VFX NETWORKING FORUM“
- 09.10.2013 – Seminar „Ajujaht esitleb: äriidee kiir-test“
- 09.10.2013 – Töötuba „Ajujaht esitleb: ideede maailmakohvik“
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas luua innovatiivseid tooteid?“
- 11.10.2013 – Seminar „Intelligentsed lahendused ülikoolist“
- 02.12.2013 – MobileMonday seminar „Mobile & Ubiquitous computing – the Internet of Things“

- **Investorteeninduse arendamine**

Investorteenindust puudutavaid ülesandeid koordineerib Tartus ja Tartumaal Tartu Ärinõuandla koostöös teiste Tartu ettevõtluse tugiorganisatsioonide ja EAS-iga.

- **Tootearenduse, disaini ja e-äri võimaluste tutvustamine**

Disaini ja e-äri võimaluste tutvustamisse andis suure panus Tartu Loomemajanduskeskus. Näiteks on LMK-s saanud traditsiooniks moeetendused ja disainiturud ning enamasti toimub neid aastas mitmeid. Lühikäevaade olulisematest sündmustest:

- Aprillis toimus LMK-s moeõhtu, kus oma tööst ja tegemistest rääkisid moekunstnikud Xenia Joost ning Triinu Pungits.
- 5. aprillil toimus LMK-s tööstusettevõtete ümarlaud, kus räägiti disainijuhtimise tähtsusest ja selle rakendamisest ettevõtluses. Ümarlauast võtsid osa ka majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts ning kultuuriminister Rein Lang.
- 7. mail toimus Genialistide klubis teabepäev „Kunstid avalikus ruumis“, kus tutvustati Tartu linnaruumifestivale ning LMK ajurünnakutel tekkinud ideid Tartu avaliku ruumi edendamiseks.
- 11. mail toimus LMK-s kunsti- ja disainiturg, kus lisaks laiale tootevalikule pakuti töötoas võimalust ise mänguasju valmistada. Disainiturul oli ka mitmete toodete esmaesitlus.
- 18. mail oli LMK-s turg, kus müüdi kleite ja ainult kleite. Populaarseks osutunud kleiditurul olid müügis *vintage*-kleidid, mõned korrad kantud kleidid, päris uued kleidid, müüjateks nii eraisikud, *vintage*-poed kui ka disainerid.
- 7. juunil toimus Antoniuse õues suurejooneline moeetendus „Kapist välja“, kus esmakordselt said kokku Tartu professionaalsed moeloojad, esitledes üle 20 kollektsiooni ja luues uhkeid moemänge.
- 7.–15. juunil koostöös Tartu Kõrgem Kunstikooliga disaininädalat „Disain on kohal“, millega tutvustati Tartuga seotud disainerite ja siin õppivate disainitudengite loomingut ning juhiti tähelepanu disainile linnaruumis.
- 15. juulil avati LMK-s Loov Eesti virtuaalse tootearendusprogrammi PESA teise lennu toodete näitus. Väljapanek tutvustas 12 uut Eesti erinevates paikades arendatud tooteprojekti.

- 8.–10. augustil toimus Tartus muusikanädal, mis tõi head muusikat ja põnevaid esinejaid LMK ja Tartu Loodusmaja vahel asuvasse uuendatud parki. LMK-s asus Tartu muusikanädala infopunkt ja toimus bändikoolitus muusika-asjaajamisest.
- 10. augustil toimus LMK hoovis disainiturg, kus müüdi moekunsti, aksessuaare, kodusisustustooteid ning ehteid.
- 14. septembril oli LMK-s heategevuslik täika, kus koguti raha siili skulptuuri valmistamiseks.
- 13. detsembril korraldati LMK-s müstilist moelamust pakkuv moeetendus „Virmalised“. Stilist Triinu Pungits ning lavastajad Maarja Jakobson ja Piret Simson pakkusid moehuvilistele kohtumist erinevate ilmastikunähtustega.
- Jõuluturg „Kellawärk“ on LMK-s toimunud juba neljal aastalõpul. Seekord jagus 14. detsembril toimunud „Kellawärgi“ meeleolu ja müügilette kõigisse kolme majja (Kalevi 13, 15 ja 17).

- **Loomemajanduse arendamine**

Tartu Linnavalitsus toetas 2013. aastal LMK-d 65 892 euroga (vt ka eespool).

Aasta jooksul toimus LMK-s kaks inkubatsioonikonkurssi, mille tulemusel kinnitati eelinkubatsiooni kokku 29 alustavat loomeettevõtjat. Äriplaani kaitses edukalt 26 ettevõtet. Uute ettevõtete tegevusvaldkonnad on väga erinevad: moekunst, aiandusteraapia, disain, helidisain, fotograafia, kunst jm. Aasta lõpuks oli loomemajanduskeskuses inkubatsioonis 43 alustavat ettevõtet, milles töötas kokku peaaegu 100 inimest.

2013. aasta majandustegevuse perioodil saavutas SA Tartu Loomemajanduskeskus müügitulaks 268 273 eurot, 262 592 eurot tulu sihtfinantseerimisest ja aruandeaasta tulem oli -4744 eurot. Kerge kahjum oli tingitud tänu projektidele, mille tegevused viidi ellu 2013. aastal, kui sihtfinantseeritav tasu antud projekti eest laekub alles järgmisel majandusaastal.

LMK alustas uuringuid Tartu Filmifondi ja Filmipaviljoni tasuvuse ja teostatavuse analüüsiks. Uuringu käigus analüüsiti Eesti ja lähiriikide filmifondide ja filmistuudiotite tegevust ja pakuti välja sobivaimad mudelid Tartu jaoks. Uuringu esitlemine on plaanis 2014. aasta alguses.

3.–4. oktoobril toimus LMK-s konverents CED13, kus kohtusid Põhja- ja Baltimaade loomeinkubaatorite esindajad. Konverentsi teemaks oli loomemajanduse valdkonna arendamine ja toetamine Eestis, Lätis, Soomes ja teistes Põhjamaades. Kahepäevasel seminaril vaadeldi loomemajanduse tänast olukorda ja arutleti valdkonna tulevikuperspektiivide üle. Konverentsil esinesid asjatundjad Eestist, Lätist, Soomest, Taanist ja Rootsist.

Meede 2.1.2: Majandusklastrite tekke soodustamine

- **Erinevate majandusharude innovatsioonivõimekuse parandamiseks võimalike klastrite loomiseks soodsa keskkonna loomine**

Eestis algas aktiivne klastrite alane arendustöö ning mitmesuguste klastrikoosluste loomine 2008. aastal, kui EAS kuulutas välja klastrite arendamise programmi, mida kaasrahastab Euroopa Regionaalarengu Fond. Tartu linn on toetanud mitmete klastriniitsiatiivide teket, millest üks – **Eesti Puitmaja Liit MTÜ** (<http://www.puitmajaliit.ee/et>) – jõudis 2010. aastal klastri täistaotluse finantseeringuni. Eesti puitmajatootjaid koondav klaster asub Tartus ja jätkas 2013. aastal edukalt oma tegevust.

Aastal 2012 sai järgmise Tartu linna osalusega klastriprojektina täistaotluse finantseeringu **MTÜ Smart City Lab** ehk targa linna eluslabor ning aasta teises pooles algasid esimesed tegevused klastri käivitamiseks. Smart City Lab (SCL) hakkab toimima Tartu linna põhise eluslaborina erinevate e- ja m-rakenduste kavandamiseks, testimiseks ja juurutamiseks. Peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa hästi skaleeritavate lahenduste loomisele, mida saaks hiljem edukalt teistes linnades nii Eestis kui ka mujal maailmas rakendada.

2013. aastal tegeles SCL peamiselt erinevate uuringute ja analüüside koostamisega ja võrgustumisürituste ja koolituste ning konverentsidest osalemise korraldamisega. Lisaks viidi aasta jooksul läbi mitmete uute toodete testimisi (nt m-Tartu mobiilirakendus, Geoarhiivi kodanikeliides, Groupimg fotojagamisteenuse prototüüp, turisti mobiilirakendus).

Targa linna eluslabori projektis osaleb aktiivselt ka Tartu Teaduspark, mis on ühtlasi üheks partneriks tervisetehnoloogiate klastris ja puitmajaklastris. Lisaks osalevad mitmed Tartu ettevõtted ja teadusasutused mujal Eestis asutatud klastrite töös: näiteks Nortall, Regio ja Tartu Ülikool Eesti IKT klastris, Quattromed HTI Laborid Eesti Spordimeditsiini klastris, Tartu Ülikooli kaitse- ja julgeolekutehnoloogiate klastris ja Finance Estonias. Täiendavalt on Tartu Biotehnoloogia Pargi juhtimisel moodustumas looduskosmeetika klaster.

- **Materjaliteaduse, biotehnoloogia, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, elektroonika- ning tervisetööstuse ja loomemajanduse klastrite loomine ja arendamine**

Tartu Linnavalitsuse ja Tartu Teaduspargi eestvedamisel on alates 2010. aasta algusest arendatud **terviseklastri** initsiatiivi, mille eesmärgiks on tugevdada koostööd ettevõtete, ülikoolide, haiglate ja hooldekodude vahel ning seeläbi soodustada Tartus kõrgemat lisandväärtust pakkuva tervise- ja heaolutööstuse arengut.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond alustas 2013. aasta esimesel poolel tegevust URBACT II programmi projektis „4D CITIES: Four drivers for cities: health, innovation, public-private cooperation & networking“, mille eesmärgiks on kogemuste vahetamine ja heade näidete jagamine, kuidas edukalt arendada innovatiivsust tervisetööstuses, mis aitaks kaasa linna majanduslikule ja sotsiaalsele arengule (paremad elutingimused, kõrgema lisandväärtusega töökohad jne). Arvestades majanduskriisist tingitud finantsressursside nappust keskendutakse projektis täiendavate koostöövõimaluste leidmisele avaliku sektori, ülikoolide ja erasektori vahel.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas jätkas Tartu linn 2013. aastal **MobileMonday** seminaride korraldamise toetamist. MobileMonday on globaalne mobiilitööstusega seotud inimeste ühendus, mis soodustab liikmete koostööd ja omavahelist

suhtlemist. MobileMonday regulaarsetel üritustel jagatakse ideid, parimaid töövõtteid ning arutatakse globaalse mobiilturu ja -ühiskonna hetkeolukorda ning suundumusi. Üritused on suunatud nii suurtele, väikestele, lokaalsetele kui ka globaalsetele firmadele, kaasates ka vastavaid meediaväljaandeid, vabakutselisi professionaale ning visionääre.

Meede 2.1.3: Ettevõtete tootlikkuse kasvu toetamine

- **Koolituste korraldamine ja parimate praktikate tutvustamine**

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond pööras jätkuvalt suurt tähelepanu heade näidete tutvustamisele ning panustas ettevõtete juhtide koolitamisesse:

- 13.02.2013 – Koolitus „Kõik algab esmamuljest. Kuidas edukalt suhelda ja argumenteerida?“
- 27.03.2013 – Seminar „Juhtimisvead töötajate motiveerimisel“
- 09.04.2013 – Koolitus „Juhtimispsühholoogia“
- 16.04.2013 – Seminar „Äriühingu juhtorganite liikmete õigused, kohustused ja vastutus“
- 30.05.2013 – Seminar „Lepinguõigus“
- 08.10.2013 – Seminar „Kuidas valida personali?“
- 08.10.2013 – Seminar „Positiivne psühholoogia kui töölase heaolu võti“
- 08.10.2013 – Seminar „Praktilised nipid läbipõlemise ennetamiseks“
- 09.10.2013 – Seminar „Levinumad probleemid ettevõtete töökeskkonnas ja nende lahendused“
- 09.10.2013 – Seminar „Kommunikatsioon meeskonnas ja meeskonnast väljapoole“
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas maandada ettevõtte riske läbi töökorraldusreeglite?“
- 10.10.2013 – Seminar „Motivatsioon – kas väline või sisemine jõud“
- 11.10.2013 – Seminar „Töökaaslastega võistlemine ja konkurents tööl – tõhus motivatsiooniallikas või Pandora laegas?“
- 13.–14.11.2013 – Koolitus „Konfliktide lahendamine“

- **Tootlikkuse juhtimise meetodite tutvustamine ja rakendamisele suunatud projektide toetamine**

Laiendamaks ettevõtjate teadlikkust tootlikkuse kasvatamise võimaluste valdkonnas korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond ettevõtjatele mitmeid temaga seotud seminare ja koolitusi:

- 19.03.2013 – Koolitus „Tulemuspõhine tootearendus“
- 27.03.2013 – Seminar „Juhtimisvead töötajate motiveerimisel“

- 09.10.2013 – Seminar „Kiirprototüüpimise kasutamine tootearenduses“
- 10.10.2013 – Seminar „Designing attractive quality tourism services“
- 11.10.2013 – Seminar „Kuidas pakend müüma panna?“

Kuna Tartu ja laiemalt terve Eesti ettevõtete puhul märgitakse olulise konkurentsivõimet pärssiva tegurina väheseid teadmisi (rahvusvahelisest) turundusest, siis korraldas ettevõtluse osakond ettevõtjatele mitmeid valdkonnaga seotud seminare ja koolitusi:

- 20.02.2013 – Läbirääkimiste koolitus „Rääkides rikkaks“
- 27.02.2013 – Müügipsühholoogia koolitus „Õpi müüma inimtübist lähtuvalt“
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas turundada tasuta ja tulemuslikult?“

2. ARENGUSUUND: INIMRESSURSSI ARENDAMINE

Ettevõtluse elujõulisuse tagamiseks on vaja oluliselt suurendada ettevõtlusaktiivsust ning valmistada ette ettevõtlusest huvitatud inimesi ja vajalikke oskustöötajaid. Ettevõtete käekäik sõltub eelkõige inimestest, nende oskustest ja teadmistest, mis kindlustavad ettevõtete konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse.

Inimressursi alases arendustegevuses keskenduti 2013. aastal alustavatele ettevõtjatele, noortele ning teenindamisega seotud valdkondadele. Lisaks seminaridele, konverentsidele ja muudele üritustele, mis olid otseselt suunatud nimetatud sihtrühmadele, kooskõlastati Eesti Töötukassa alustavate ettevõtjate äriplaane ning viidi läbi mitmeid konkursse, näiteks tunnustati head teenindust ja parimaid ettevõtjaid.

Meede 2.2.1: Ettevõtlusaktiivsuse suurendamine

- **Ettevõtlusega alustamise motiveerimine, alustavate ettevõtjate nõustamine**

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond osales mitmetes tegevustes, et suurendada Tartu linnas ettevõtlusaktiivsust. Peasündmusena korraldati oktoobri esimesel täisnädalal (7.–12. oktoobril) 88 üritusest koosnenud Tartu ettevõtlusnädal 2013. Tartu ettevõtlusnädala eesmärgiks on propageerida ettevõtlust kui eluviisi, teadvustades ja tunnustades ettevõtja rolli linna arengus, julgustades inimesi tegutsema ettevõtlusega, soodustades linna ja ettevõtete vahelist koostööd ning tutvustades ettevõtlust noorte seas. Aastal 2013 oli ettevõtlusnädala läbivaks teemaks oli paindlikkus ettevõtluses. Ettevõtlusnädala üritustel osales 4697 inimest.

Ettevõtlusnädala raames viidi läbi mitmeid erinevaid ettevõtlusaktiivsuse suurendamisele suunatud koolitusi ja seminare, näiteks

- 07.10.2013 – Noortekonverents „Õpilasfirma – võimalus Sinu jaoks?!“
- 07.10.2013 – Öppemäng „Ettevõtlusküla“
- 08.10.2013 – E-viktoriin 8.–9. klasside õpilastele majandusest
- 08.10.2013 – Tartu Ärinõuandla alustava ettevõtja motivatsiooniseminar
- 08.10.2013 – Ümarlaud „Kuidas ühiselt arendada ettevõtluskompetentsi Eestis?“
- 09.10.2013 – Seminar „Ajujaht esitleb: äriidee kiir-test“
- 09.10.2013 – Töötuba „Ajujaht esitleb: ideede maailmakohvik“
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas luua innovatiivseid tooteid?“
- 11.10.2013 – Seminar „Intelligentsed lahendused ülikoolist“

Tartu linn oli 2013. aastal jätkuvalt äriideede konkursi „Ajujaht“ üheks toetajaks. Konkursi „Ajujaht“ eesmärgiks on julgustada Eesti noori ettevõtlikkusega alustama ja aidata neid oma ideede realiseerimisel ning ettevõtte loomisel kogunud ettevõtjatest koolitajate ja mentorite toel.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond osales konkursile „Ajujaht 2012–2013“ laekunud ideede hindamisel ning Tartu linn premeeris eriauhinnaga 3200 eurot Raincapsule OÜ-d, mis tegeleb jalgratta lasteistme vihmakaitse arendamisega.

Lisaks hindas ettevõtluse osakond konkursile „Ajujaht 2013–2014“ esitatud äriideesid. Ka 2014. aastal on plaanis rahaliselt tunnustada innovatiivseimat ja kõrgeima rakendusväärtusega Tartust pärit ettevõtte ideed, et innustada Tartu noori ettevõtjaid konkursil osalema.

- **Ettevõtlusseminaride, ühisürituste jne korraldamine**

Ettevõtjatele toimusid koolitused, mis hõlmasid muuhulgas järgnevat teemasid: tootearendus, äriühingute juhtorganite liikmete õigused, kohustused ja vastutus, lepinguõigus, millega arvestada laenu taotlemisel, läbirääkimiste koolitus, ärikirja õigekeelsus, juhtimisvead töötajate motiveerimisel, juhtimispsühholoogia, omahinna kujunemine, konfliktide lahendamine ja aastaaruande koostamine ja uued RTJ juhendid.

Ettevõtjatele suunatud kursustel, infopäevadel, seminaridel, koolitustel ja konkurssidel osales kokku üle 7000 inimese.

2013. aasta sügisel toimusid traditsiooniliselt sõpruslinnade rahvusköökide päevad. Nende eesmärgiks oli tutvustada tartlastele erinevate sõpruslinnade rahvuskööke. Rahvusköökide päevade raames korraldati galaõhtu ja viidi läbi teenindajate koolitus.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna eestvedamisel korraldati kolm laata: Kevadlaata, Hansalaata, Maarjalaata ja Jõululaata. Laatadel osales 1370 kauplejat ning hinnanguliselt oli külastajaid üle 100 000 inimese.

- **Ettevõtlusõppe arendamine koolides ja õpilasfirmade loomise soodustamine**

- **Noorte ettevõtlikkuse stimuleerimine**

Noorte ettevõtlikkuse stimuleerimiseks toetas Tartu Linnavalitsus **Tartu Ärinõuandlat**, mis korraldas aasta jooksul hulgaliselt otseselt noortele suunatud üritusi ja tegeles õpilasfirmade arendamisega Tartumaal.

Tartu Linnavalitsus toetas 2013. aastal tegevus- ja projektipõhiselt kokku 22 647 euro ulatuses. Tartu Ärinõuandla panustas uute ettevõtete alustamise motiveerimisse ja ettevõtluse arengusse mitmesuguste tegevustega. Nõustamiste maht oli 2013. aastal ca 25% väiksem kui 2012. aastal – kokku nõustati 595 ettevõtlusklienti ja 150 MTÜ klienti. Tartu linn moodustab Tartu Ärinõuandla kliendibaasist u 65%.

Tartu linna toetust kasutati eeskätt noorte ettevõtlikkuse arendamiseks. Muudeks olulisemateks Tartu Ärinõuandla tegevusteks olid

- osalemine Tartu linna ettevõtluse ümarlaua töös (sh õppereis Pärnumaale);
- Mentorklubi korraldamine Tartus;
- infopäevade ja seminaride läbiviimine (kokku 451 osalejat):
- 33 infopäeva, millest 21 olid alustavatele ettevõtjatele suunatud rühmanõustamise infoseminarid,
- 9 infoseminari (potentsiaalsetele) alustavatele ettevõtjatele,

- 3 muud infopäeva (Moldova ettevõtlusorganisatsioonidele, välissaatkondadele „Knock and Grow“ ja infopäev Peipsiveere programmi raames);
- trükise „Julge alustada... Tartumaa ettevõtjate edulood“ avaldamine;
- ettevõtluse erilehe avaldamine Tartu Postimehe vahel (4 lk) Ärinõuandla aastapäeva raames;
- tihe ja edukas koostöö Töötukassaga (kõik Töötukassa kaudu starditoetust taotlevad inimesed saadetakse Ärinõuandlasse eelnõustamise ja äriplaani konsulteerimisele) – 2013. aastal väljastas Tartumaa töötukassa 80 starditoetust;
- koolituste korraldamine (sh 2 koolitust Tartu LV toel: finantskoolitus „Edukas finantsjuhtimine väikeettevõttes“ ja ajajuhtimise koolitus; lisaks „Piiriülene äri ja maksud“, FIE koolitus „Ausalt ettevõtlusvormidest“ ja tööõiguse koolitus „Probleemideta töösuhe ja töövaidlustest hoidumine“; kokku osalejaid 193);
- osalemine üle-eestilise kodanikuühiskonna Ühisnädal korraldamises: Tartumaal toimus Ühisnädala raames 9 erinevat sündmust, neist 4 (MTÜ ümarlaud, õppereis, ülemaakonnaline kodanikuühenduste konverents ja Tartumaa valdkonna parimate tunnustusüritus) olid Tartu Ärinõuandla poolt ellu kutsutud ning korraldatud (aktiivses korralduses ja sündmuste läbiviimises osales ca 22 organisatsiooni ja Ühisnädala sündmustest võttis Tartumaal osa ligikaudu 200 inimest);
- osalemine mitmetel investeerimisseminaridel ja kontaktreisidel, et tutvustada Tartu ja Tartumaa investeerimisvõimalusi, sõlmida kontakte ning luua koostöövõrgustikke (nt LIAA külastus Riias, Tampere investeerimisseminar ja allhankemess, Kopenhaageni kontaktreis, Oslo kontaktreis, Peterburi investeerimisseminar).
- Moldova delegatsiooni võõrustamine ja neile Tartu ettevõtluskeskkonna tutvustamine;
- alustavatele ettevõtjale suunatud maakondliku ettevõtluspäeva korraldamine Tartu ettevõtlusnädala raames;
- osalemine Tartu ettevõtlusnädala ettevalmistustöös ja läbiviimisel.

Nõustamise tulemusel esitati Tartumaalt 27 EAS-i stardi- ja kasvutoetuse taotlust ning ca 120 starditoetuse taotlust Töötukassale (finantseeringu sai neist 80). Hinnanguliselt loodi Tartu Ärinõuandla nõustamis-, info- ja koolitustegevuse tulemusel 250 uut ettevõtet ja 40 uut MTÜ-d.

Noorte ettevõtlikkuse arendustöö raames oli noorteprojektides otseseid osalejaid u 1500, kellest u 1200 olid Tartu linna noored. Hooajal 2012/2013 tegutses Tartumaal 25 õpilasfirmat, millest 16 olid Tartu linnast.

• Üliõpilaste ettevõtlikkuse ja tööpraktika soodustamine

Tartu Ülikooli teaduskondade üliõpilaste ja personali ettevõtlusalase koolituse ja teadlikkuse arendamisega tegelevad Tartu Ülikooli Ideelabor, ettevõtluskeskus ning teadus- ja arendusosakond. Eesti Maaülikoolis täidab antud rolli Eesti Maaülikooli teadus- ja arendusosakond.

Meede 2.2.2: Oskustööjõu koolitamine

- Kutsekoolide tehnilise baasi ja õppekavade arendamine
- Kutsekoolide ja ettevõtjate koostöö laiendamine
- Karjäärinõustamise arendamine
- Tehnikahariduse populariseerimine

Tartu Kutsehariduskeskus (KHK) on Eesti suurim kutse- ja täiendõppekeskus. KHK annab kutseõpet põhikoolis ja gümnaasiumis, koolikohustuse ea ületanud põhihariduseta isikutele, põhi- ja keskkooli baasil, viib läbi kutsealast eelkoolitust ja täiskasvanute tööalast koolitust ning korraldab karjäärilast nõustamist.

Koolis õpib 3500 õppijat tasemeõppes ja 3000 õppijat täiskasvanute koolituses. KHK kaasaegsed õppekorpused paiknevad Tartus kolmes erinevas asukohas: Kopli 1, Põllu 11 ja Struve 8. Samuti on koolil kaks kaasaegselt remonditud ja sisustatud õpilaskodu, mis paiknevad Kopli ja Põllu tänaval. Spordibaasid asuvad samuti Põllu ja Kopli tänava õppekorpuses.

Muuhulgas soosib KHK oma töötajate õpilaste osalemist erinevatel õppereisidel ja kutseoskuste võistlustel. Näiteks 2013. aastal pälvis KHK õpilane Aive Ots III koha rahvusvahelisel ilufestivalil Nevskie Berega (Peterburis) naistesoengute kategoorias „Moodsad pävasoengud” ja Birgit Allilender võitis pronksmedali Euroopa Hotelli- ja Turismikoolide Assotsiatsiooni kutsevõistlustel koka erialal. Välispraktika programmi raames käisid KHK õpilased praktiseerimas Soomes, Taanis, Hispaanias ja mujal.

Täiskasvanute koolituse valdkonnas on Tartu linnale oluliseks partneriks **Tartu Rahvaülikool**, mis on ühtlasi Lõuna-Eesti suurim koolituskeskus. Tartu Rahvaülikool asutati 1987. aastal ja esimesed 14 aastat tegutses kool Tartu Kultuuriülikooli nime all. 2001. aastal loodi sihtasutus Tartu Rahvaülikool, mille asutajateks on Tartu Linnavalitsus, Tartu Kultuuriülikooli Selts ja Turu Täiskasvanute Koolituse Sihtasutus (Soome).

Rahvaülikooli peamine tegevussuund on täiskasvanute täienduskoolitus, mis jaguneb vabahariduskoolituseks (eesmärgiks on täiskasvanute enesetäiendamine ja –arendamine) ja tööalaseks koolituseks (eesmärgiks on tööalane täiendus, sh uue eriala omandamine). Rahvaülikoolis töötab üle 150 koolitaja ja õppeaastal õpib seal üle 4500 inimese, õppegrupe on üle 300. Lisaks täiskasvanute täienduskoolitusele tegeleb Tartu Rahvaülikool ka kultuuriürituste korraldamise (kunsti ja käsitöö näitused, festivalid, kontserdid) ja projektipõhise tegevusega (Eesti ja rahvusvaheliste projektide ettevalmistamine ja läbiviimine, mille eesmärgiks on nii kooli kui kohaliku piirkonna arengule kaasaaitamine).

Meede 2.2.3: Elukestva õppe arendamine

- Täiendõppevõimalustest informeerimine ja enesearendamise propageerimine
- Täiendkoolituse toetamine

Elukestva õppe arendamiseks Tartus korraldatakse koostöös Tartu ettevõtluse arendamise tugistruktuuride ja teiste partneritega täiendõppevõimaluste alaseid seminare ja infopäevi. Aastaringelt (sh Tartu ettevõtlusnädala raames) toimuvad erinevad ettevõtjate teadmiste arendamisele suunatud koolitused, näiteks:

- 17.01.2013 – Koolitus „Uut ja vana aastaaruande koostamisest“
- 18.01.2013 – Koolitus „Raamatupidamislike hinnangute andmine ja nende kajastamine“
- 27.02.2013 – Koolitus „Raamatupidamise Toimkonna juhendite (RTJ-d) muudatused“
- 12.03.2013 – Koolitus „Mida oleks vaja kindlasti teada ärikirja õigekeelsusest?“
- 26.03.2013 – Koolitus „Isikutüübitarkus teeninduses“
- 16.04.2013 – Seminar „Äriühingu juhtorganite liikmete õigused, kohustused ja vastutus“
- 13.–21.05.2013 – Koolitus „Toodete ja teenuste omahinna kujundamine“
- 22.05.2013 – Koolitus „Mida oleks vaja kindlasti teada ärikirja õigekeelsusest? 2“
- 30.05.2013 – Seminar „Lepinguõigus“
- 18.09.2013 – Koolitus „Mida oleks vaja kindlasti teada ärikirja õigekeelsusest? 1“
- 08.10.2013 – Seminar „Kuidas valida personali?“
- 08.10.2013 – Seminar „Praktilised nipid läbipõlemise ennetamiseks“
- 09.10.2013 – Seminar „Levinumad probleemid ettevõtete töökeskkonnas ja nende lahendused“
- 09.10.2013 – Seminar „Kommunikatsioon meeskonnas ja meeskonnast väljapoole“
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas maandada ettevõtte riske läbi töökorraldusreeglite?“
- 05.11.2013 – Infopäev jaekaubandus- ja toitlustusettevõtetele ja teistele toidu käitlejatele
- 11.11.2013 – Seminar „Millega arvestada laenu taotlemisel? Levinumad kitsaskohad“
- 13.–14.11.2013 – Koolitus „Konfliktide lahendamine“

Tartu Ülikooli juures jätkas ka 2013. aastal edukalt tegevust 2010. aasta sügisel Tartu linna toel alustanud väarikate ülikool, mis on mõeldud peamiselt vanemaealistele inimestele. Väarikate ülikooli õppeaasta lõppes 2013. aasta mais ja kokku osales väarikate ülikoolis üle Eesti sel õppeaastal enam kui 2000 õppijat, kellest tunnistuse said 539 inimest. Väarikate ülikoolis osalejad on heaks näiteks elukestvast õppest ja eeskujuks olemisest oma lastele ja lastelastele. Enim kiidusõnu pälvisid dotsent Andres Kuusiku loeng „Tarbijakäitumine“,

dotsent Mart Noorma „Kosmoseriik Eesti“, lektor Urmas Kokassaare „Kofeiin ja selle mõju“, professor Marju Lauristini „Eesti inimarengu probleemid rahvusvahelises võrdluses“, professor Hele Everausi „Mida teame kasvajatest?“ ja lektor Urve Liini loeng „Pärimisõigus“.

- **Kutsestandardite propageerimine ja kutseksamite sooritamise toetamine**
- **Töötajate teenindusoskuste parendamine**

Alates 2006. aastast korraldatakse Tartus projekti „**Hea Teenindusega Linn**“ ja selle eesmärgiks on suunata tähelepanu klienditeenindusele ja teenindajatele, propageerida hea teeninduse põhimõtteid ning väärtustada teenindaja ametit. Eesmärgi saavutamiseks korraldatakse erinevaid klienditeeninduse ja teenindajate arendamisele suunatud ettevõtmisi – koolitusi, infopäevi, messikülastusi.

Lisaks on Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond korraldanud alates 2005. aastast konkurssi „Tartu parim teenindaja“, 2013. aasta konkursil osales 108 klienditeenindajat. Konkursi „Tartu Parim Teenindaja 2013“ finaal toimus 13. märtsil Tartus konverentsi „Hea Teeninduse Päev“ raames.

Konkursi võitjad:

- I koht ja publiku lemmik – Tairi Leis (Eva Boutique OÜ)
- II koht – Karl Ird (Impressive OÜ)
- III koht – Kadri Laar (Viasat AS)

Tartu linnavalitsus premeeris kolme esimest osalejat kokku 600 euroga. Tartu parimat teenindajat valiti üheksandat korda.

Samuti korraldab Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond iga aasta novembris **Tartu sõpruslinnade rahvusköökide päevaid**. 2013. aastal toimus see juba seitsmendat korda ning üritusest võttis osa kuus sõpruslinna ja kuus toitlustusettevõtet:

- Aígina (Kreeka) – restoran Entri;
- Greifswald (Saksamaa) – restoran Dorpat;
- Peterburi (Venemaa) – lokaal Suudlevad Tudengid ja pubi Sõprade Juures;
- Riia (Läti) – pubi Big Ben;
- Uppsala (Rootsi) – Eduard Vilde lokaal.

Rahvusköökide päevade peaürituseks oli 2. novembril 2013 Dorpati konverentsikeskuses toimunud viiekäiguline õhtusöök, kus sõpruslinnade kokad näitasid oma parimaid oskusi.

- **Mentorluse toetamine**

Tartu Ärinõuandla juhtis Tartu Linnavalitsuse toel Tartumaa mentorklubi projekti. Klubis osales 16 mentiidi ja 6 mentorit erinevatest valdkondadest. Mentorklubi raames toimus 6 klubiõhtut (sh üks kahepäevane), osalemismäär oli 95%. Ürituste käigus tutvustati mentiiettevõtteid ja korraldati näitus ettevõtete toodetest. Lisaks toimusid gruppides nn mentorringid, mida juhtisid mentorid. Mentorklubi rahuloluhinnang oli kõrge (4,7/4,9) ning eriti

positiivselt rõhutati pakutud võimalusi individuaalseks suhtluseks, mentiide küsimustele vastamiseks ja omavaheliseks võrgustumiseks. 92% osalejaist hindas programmi kasulikuks.

3. ARENGUSUUND: ETTEVÕTLUST TOETAVA TUGISÜSTEEMI JA INFRASTRUKTUURI ARENDAMINE

Kõrge lisandväärtusega toodete, teenuste ja tehnoloogiate arendamine eeldab tihedat koostööd nii ettevõtjate endi kui ka ettevõtjate, tugistruktuuride, ülikoolide ning teadusasutuste vahel. Piirkonna ettevõtluspotentsiaali rakendamiseks ja ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamiseks on oluline toetada ettevõtlusega seotud infrastruktuuri väljaarendamist ning tugiteenuste kvaliteedi parandamist.

Meede 2.3.1: Tugiteenuste kvaliteedi parendamine

Tartu Linnavalitsus teeb tihedat koostööd kõikide Tartu ettevõtluse tugiorganisatsioonidega. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna initsiatiivil on loodud tugistruktuuride list, mille vahendusel saavad Tartus tegutsevad ettevõtete tugistruktuurid omavahel infot vahetada ning erinevaid arutelupunkte püstitada. Koostöös Teaduspargiga hoiab Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond jätkuvalt käigus ka terviseklastri listi, mis koondab ettevõtteid ja asutusi, mis on huvitatud tervise- ja heaolutööstuse arendamisest Tartus.

Tartu linna kodulehel hallatakse Tartu linna tugistruktuuride ühist avalikku koolituste andmebaasi. Kuivõrd tegemist on küllaltki suure külastatavusega kodulehega (vt lisa), siis on see võimaldanud tugistruktuuridel veelgi rohkem oma sihtgrupini jõuda.

Lisaks tegeletakse muude asjakohaste tegevuste Tartu tugiteenuste kvaliteedi parendamiseks.

- Tartu tugistruktuuride koostöö ümarlaua ürituste korraldamine (jaanuaris 2013 tugistruktuuride õppepäev „Ideede genereerimise tehnikad“ ja juunis 2013 Pärnu ettevõtluse tugiorganisatsioonide ühiskülastus), mille eesmärgiks on Tartu linna ja regiooni ettevõtluse arendamise tugiorganisatsioonide koostööpunktide leidmine, ühisplaanide tegemine ja projektide kavandamine.
 - SA Tartu Ärinõuandla, SA Tartu Teaduspark, SA Tartumaa Turism ja MTÜ Tartu Konverentsibüroo nõukogudes osalemine.
 - Koostöö Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Tööandjate Keskliidu, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja ja EAS-iga – ümarlaudadel ja infopäevadel osalemine, ettepanekute tegemine.
 - Teemaatiliste infopäevade korraldamine Eestis pakutavatest ettevõtluse alastest tugiteenustest (erialaliidud, EAS, PRIA jne).
 - Traadita interneti (WiFi) pakkumine Tartu ettevõtjatele.
 - Internetiportaali business.tartu.ee haldamine ja arendamine.
 - Ettevõtjate jooksev nõustamine.
- **Kohalike ettevõtlust toetavate institutsioonide juhtimises osalemine ning nende tegevuse ja arengu toetamine**

Tartu linn teeb ettevõtluslinna eesmärkide saavutamiseks koostööd kõikide Tartus tegutsevate ettevõtluse tugistruktuuride ja teiste huvirühmadega. Tartu Linnavalitsus on

esindatud SA Tartu Ärinõuandla, SA Tartu Teaduspark, SA Tartumaa Turism ja MTÜ Tartu Konverentsibüroo nõukogudes.

- **Osalemine ettevõtlust mõjutava riikliku poliitika ja strateegia ning arengukavade väljatöötamisel riigi ja regiooni tasandil**

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond on jooksvalt osalenud mitmete riiklike ja riigiüleste strateegiate väljatöötamises, nt panustati 2013. aasta jooksul Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014–2020 koostamisse.

- **Ettevõtjate teavitamine (EL-i abirahad, normid, ettevõtete alustamine)**

Ettevõtjate teavitamine toimub peamiselt Tartu linna kodulehe ja ettevõtlusteemaliste meililistide vahendusel. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna eestvedamisel loodud meililistide kaudu levitatakse Tartu Linnavalitsuses tekkivat ja linnavalitsusse jõudvat informatsiooni, mis puudutab ettevõtlust ja ettevõtteid Tartu linnas ning mis võiks ettevõtjatele huvi pakkuda. Jagatavaks infoks on näiteks uued seadused ja normatiivaktid (nii Tartu linna kui ka riiklikul tasandil), erinevad üritused (kontaktüritused, Tartu Linnavalitsuse korraldatavad infopäevad ja seminarid), konkursid Tartu linnas tegutsevatele ettevõtetele, toetusvõimalused jmt. Vastavalt ettevõtete tegevusaladele on kõigil võimalik ühineda viie meililistiga: kaubandus, tootmine, teenindus, turism, toitlustus. Listides on liikmeid kokku umbes 2400. Meililistide käivitamine on muuhulgas andnud märkimisväärse kokkuhoiu, kuna üldiselt pole enam vaja kulutada rahalisi vahendeid ajalehereklaamile.

- **Ettevõtete pidev nõustamine**

Ettevõtjate pideva nõustamise tagamiseks toetas Tartu Linnavalitsus Tartu Ärinõuandlat 2013. aastal tegevus- ja projektipõhiselt kokku 22 647 euro ulatuses. Tartu Ärinõuandla panustas uute ettevõtete alustamise motiveerimisse ja ettevõtluse arengusse mitmesuguste tegevustega. 2013. aastal nõustati kokku 595 ettevõtlusklienti ja 150 MTÜ klienti. Tartu linn moodustab Tartu Ärinõuandla kliendibaasist u 65%.

Nõustamise tulemusel esitati Tartumaalt 27 EAS-i stardi- ja kasvutoetuse taotlust ning ca 120 starditoetuse taotlust Töötukassale (finantseeringu sai neist 80). Hinnanguliselt loodi Tartu Ärinõuandla nõustamis-, info- ja koolitustegevuse tulemusel 250 uut ettevõtet ja 40 uut MTÜ-d.

- **Ettevõtluskliima uuringu regulaarne korraldamine**

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond korraldab u 4-aastase intervalliga ettevõtlusuuringut, et kaardistada Tartu ettevõtluse olukorda ja ettevõtjate hinnanguid ettevõtluskeskkonnale. Järgmine ettevõtlusuuring toimub kava kohaselt 2015. aastal.

Meede 2.3.2: Ettevõtluse kinnisvara arendamine

- **Ettevõtluse tugiorganisatsioonide infrastruktuuri arendamise toetamine**

Tartu linn eraldas 2013. aastal Tartu Teaduspargile investeringutoetust 88 000 eurot, et katta nanotehnoloogia sektori arengu tugevdamiseks loodud Nanolabi rajamiseks tehtud kulutusi. TTP pakub inkubatsioonikeskusena kõigile inkubantile võimalust osa saada teaduspargi koostöövõrgustikust ja pakub erinevaid teenuseid. Muuhulgas tegeleti 2013. aastal ruumide ja territooriumi parendamisega. Eraldi väärivad äramärkimist Protolabi töökodade ruumide uuendamised ja ümberehitused seoses töökodade töö ümberkorraldamisega. Lisaks jätkusid läbirääkimised Tartu Ülikooliga Füüsika Instituudi hoone saamiseks Teaduspargi kasutusse, mille ettevalmistava etapina koostati äriplaan ja otsiti ankurrentnikke.

Tartu Loomemajanduskeskuse majadekompleks Kalevi tänaval valmis 2012. aastal ning 2013. aastal liikusid tööd nõ majast välja. 8. augustil avati Tartu Loodusmaja ja LMK vahel olev põhjaliku uuenduskuuri läbi teinud park. Korda tehti umbes 9000 ruutmeetrit põneva reljeefiga pargiala, kuhu rajati loodusliku kattega jalgteed, valgustus ja rohkelt erinevaid väikeehitisi. Pargis on ka välilava, kus esimesena toimusid mitmed Tartu muusikanädala kontserdid. Pargi korrastamist juhtis LMK naaber Tartu Loodusmaja, kelle aasta tähtsündmuseks oli uue maja avamine pargi Lille tänava poolses servas. Pargi haljastusprojekti tegi LMK ettevõtte TajuRuum.

- **Ravila ja Ropka tööstusparkide arendamine ja turundamine**

Ettevõtluse arengu soodustamiseks on Tartu Linnavalitsus välja ehitanud Ropka ja Ravila tööstuspargid, kus praeguseks tegutseb kümnekond ettevõtet. Tööstusparkide turundamine toimub põhiliselt Tartu linna kodulehe vahendusel.

Meede 2.3.3: Transpordiühenduste arendamine

Lennufirma Flybe jätkas 2013. aastal koostöös Finnairiga lende liinil Helsingi–Tartu–Helsingi. Tartu Linnavalitsus on teinud jõupingutusi uute lennuliinide avamiseks (sh Riia–Tartu–Riia taasavamine), kuid praeguse seisuga pole läbirääkimised edu toonud.

Tartu lennujaama läbis 2013. aasta jooksul 13 690 reisijat, mis on umbes kolmandiku võrra vähem kui aasta varem (2012. aastal teenindas Tartu lennujaam 20 302 reisijat).

4. ARENGUSUUND: ETTEVÕTLUSE RAHVUSVAHELISTUMISE TOETAMINE

Tugevneva konkurentsi ja üleilmastumise tingimustes on Tartu ettevõtetal vaja senisest rohkem panustada ekspordivõimekuse suurendamisele ja laiendada oma tegevust Eestist väljapoole. Tartu Linnavalitsus toetab jätkuvalt kohaliku ettevõtluse rahvusvahelistumist ning korraldab ettevõtetele välisturgude ja eksportimise alaseid kursusi, tihendab koostööd saatkondadega, vahendab väliskontakte, pöörab tähelepanu investorteenindusele, kutsub Tartusse välisdelegatsioone jne.

Meede 2.4.1: Rahvusvahelistumise arendamine

- **Ettevõtete osalemiste toetamine olulistel messidel**
- **Rahvusvaheliste ärikontaktpäevade ja konverentside korraldamine**
- **Ekspordikoolituste ja sihtturge tutvustavate infopäevade korraldamine**

2013. aastal tutvustati ettevõtjatele välisturge ja soodustati kontaktide loomist järgmiste seminaride ja õppereiside raames:

- 16.08.2013 – Eesti-Läti kontaktmess Riias projekti DELBI raames
- 07.–10.03.2013 – Tartu restoranide kokkade stažeerimine Turu linna restoranide juures
- 22.–24.05.2013 – Tartu ettevõtjate kontaktüritus Pihkvas, kohtumised kohalike ettevõtjate ja tugiorganisatsioonidega ning messi Expo 2013 külastamine
- 03.–07.09.2013 – Toitlustusettevõtete õppereis Istanbuli toidumessile „World Food“
- 09.10.2013 – Seminar „Andke oma ettevõttele Euroopa eelis – värbamine väljastpoolt Eestit ja EURES võrgustiku tugi tööandjale“
- 10.10.2013 – Paneeldiskussioon „Paindlikkus ekspordis: kas mõistlik või mõttetu“
- 10.10.2013 – Seminar „How to get effectively information you need for decision-making on foreign markets?“ projekti DELBI raames
- 10.10.2013 – Seminar „Kuidas siseneda edukalt Rootsi turule?“
- 10.10.2013 – Seminar „Välismajanduses toimuvast ja selle mõju Eestile“
- 20.11.2013 – Seminar „Välispartnerite otsimise võimalused“

- **Ettevõtluse tugistruktuuride osalemine rahvusvahelistes ettevõtlusalastes projektides**

Tartu Teaduspark algatas projekti CCIC raames Lõuna-Eesti nutika spetsialiseerumise strateogia koostamine, mille esimese etapina analüüsiti koostöös Tartu Ülikooliga kasvualade ja konkurentsivõime dünaamikat regioonis viimase 10 aasta jooksul.

Uue initsiatiivina algas 2013. aastal TTP osalusega Erasmuse programmi projekt Open-Eye, mille eesmärgiks on vahendada praktikakohti alustavatele ettevõtjatele. 2013.a. jooksul

kasutas võimalust 3 ettevõtjat. Jätkus ka tehnoloogiasirde teenuse pakkumine, mille raames teenindati aasta jooksul 23 ettevõtet. Projekti ScienceLink kestel on kolmel ettevõttel olnud võimalus kasutada Euroopa suurimate uurimiskeskuste teenuseid tasuta – 2013. aasta jooksul sai üks neist positiivse otsuse (mõõtmised 2014. aastal) ja üks viis mõõtmised ellu.

Tartu Loomemajanduskeskuse töötajad osalesid aasta jooksul mitmetel üritustel ja konverentsidel erinevates riikides ning jagasid oma kogemusi loomeinkubaatori ja loomeettevõtte arendamisel.

- 15.–22. mail käisid keskuse juht Raul Oreškin ja arendusjuht Külli Hansen Hiinas, kus osalesid KEA European Affairs kutsel Hiina suurimal loomemajanduse messil Shenzhenis linnas ja kohtusid kohalike ettevõtete, investorite ja linnavalitsuse esindajatega.
- Juunis käisid Raul ja Külli Siena linna kutsel Sienas, mis kandideerib Itaalia kultuuripealinnaks aastal 2018 ja jagasid oma kogemusi loomemajanduse arendamise teemadel ning inkubaatori rajamisel.
- Novembris Cottbusis toimunud rahvusvahelise projekti „Urban Creative Poles“ lõpukonverentsil tegi Külli Hansen ettekande Tartu Loomemajanduskeskusest. Konverentsi avaettekande pidas rahvusvaheliselt tunnustatud loomemajanduse ekspert Tom Fleming.

- **Ettevõtjate kaasamine rahvusvahelistesse projektidesse**

Rahvusvahelise koostöö edendamiseks jätkas ettevõtluse osakond 2013. aastal tegevuste elluviimist mitmetes välisprojektides.

- **Effective Technology Transfer in Biotechnology (ETTBio)**

ETTBio raames soovitakse leida häid näiteid tehnosiirdest biotehnoloogias, et selle alusel parendada kohalikke ja regionaalseid poliitikaid (biotehnoloogia klastrite arendamine, tehnosiirde toetamine, rahaliste ja mitterahaliste toetusmeetmete rakendamine, tehnoloogia hindamine ja intellektuaalse omandi kaitse). Kokkuvõttes peaks see viima suurema arvu uute ettevõtete, uute töökohtade loomiseni ja suurema maksutuluni. 2013. aastal olid olulisemateks tegevusteks Tartu ja Eesti biotehnoloogia ettevõtteid tutvustava voldiku väljatöötamine, osalemine kahel õppereisil Hispaanias ja Poolas ning kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine partneritega.

- **Estonian-Latvian Joint Business Development Support for Increased Competitiveness of Northern-Latvia and Southern-Estonia**

Projekti peaesmärgiks on tõsta Eesti ja Läti ettevõtete (eeskätt väikeste ja keskmise suurusega ning alustavate ettevõtete) konkurentsivõimet läbi parema ligipääsu naaberturule, parema koostöö mõlema riigi ettevõtlusvaldkonna asjatundjate vahel ning paremini lõimitud piiriüleste väärtusahelate. Projekti 2013. aasta olulisemateks tegevusteks olid Eesti-Läti kontaktmessi organiseerimine Riias, virtuaalse demokeskuse loomise algatamine ning koolituste ja seminaride korraldamine Tartus, Valgas ja Riias.

➤ **Funding Policies to bring Innovation to Finance/market/people (InnoFun)**

Projekti peamine eesmärk on parendada regionaalseid innovatsiooni rahastamist puudutavaid poliitikameetmeid, et innovatsiooni toetamise protsess oleks võimalikult efektiivne. Nii oleks võimalik paremini leida innovatiivseid iduettevõtteid ja identifitseerida ettevõtete vajadusi teadus- ja arendustöös. 2013. aastal olid olulisemateks tegevusteks Tartu Teaduspargi toetamine innovatsioonipraktikate analüüsis ning kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine partneritega.

➤ **4D CITIES: Four drivers for cities: health, innovation, public-private cooperation & networking (II phase)**

Projekti üldiseks eesmärgiks on kogemuste vahetamine ja heade näidete jagamine, kuidas edukalt arendada poliitikameetmeid tervisetööstuse innovatiivsuse edendamiseks, mis aitaksid kaasa linna majanduslikule ja sotsiaalsele arengule (paremad elutingimused, kõrgema lisandväärtusega töökohad jne). 2013. aastal olid olulisemateks tegevusteks koostöö tugevdamine partneritega, parimate praktikate jagamine ja esmase kohaliku tegevusplaani (*Local Action Plan*, LAP) väljatöötamine.

➤ **Kogemuste vahetamine Tartu, Malmö ja Trondheimi restoranide vahel teeninduskvaliteedi tõstmiseks**

Projekt algas 2013. aastal ja selle eesmärgiks on Tartu toitlustuskohtade teeninduskvaliteedi tõstmine, konkurentsivõime ja atraktiivsuse suurendamine, tehes koostööd ja vahetades kogemusi Rootsi ja Norra restoranidega. 2013. aasta olulisemad tegevused seonduvad Tartu restoranide teenindajate ja kokade stažeerimise ja õppereiside korraldamisega Rootsis ja Norras 2014. aasta esimeses pooles.

➤ **Tartu, Turu ja Kopenhaageni restoranide koostööprojekt**

Projekt lõppes 2013. aasta keskpaigaks ja selle eesmärgiks oli Tartu restoranide konkurentsivõime ja atraktiivsuse suurendamine, tehes koostööd ja vahetades kogemusi Turu ja Kopenhaageni restoranidega. 2013. aasta olulisemad tegevused seonduvad Tartu restoranide kokade stažeerimise korraldamisega Turu linnas 2013. aasta märtsis.

• **Ettevõtjate kaasamine linna delegatsioonide koosseisu**

Tartu Linnavalitsuse delegatsioonide koosseisu kaasatakse võimalusel ettevõtjaid ja ettevõtete katusorganisatsioonide esindajaid. Näiteks visiidil Türgi linna Gaziantepi (toimus 25.–28.03.2013, peamisteks eesmärkideks koostöödeklaratsiooni allkirjastamine ja kohtumine kohaliku kaubandus-tööstuskoja esindajatega) osales teiste seas Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Tartu esinduse juht Toomas Hansson.

Visiidil Uppsalasse (toimus 19.–21.02.2013, Tartu ja Uppsala 25 aasta pikkuse koostöö tähistamine, eesmärgiks uue koostööprotokolli allakirjutamine) osales linna delegatsiooni koosseisus FIE Lembit Saarsalu, kes andis kontserdi koos Trio X of Swedeniga.

Täiendavalt tegeleb Tartu Linnavalitsus rahvusvahelise koostöö arendamisega alljärgnevate initsiatiivide raames:

- infopäevade korraldamine erinevatest ettevõtjatele pakutavatest toetusvõimalustest rahvusvahelise koostöö vallas;

- rahvusvaheliste koostöösoovide edastamine Tartu ettevõtjatele;
- rahvusvaheliste messide alase informatsiooni edastamine Tartu ettevõtjatele;
- business.tartu.ee portaali uuendamine ja arendamine;
- välisdelegatsioonide vastuvõtmine;
- koostöö Eesti välisesindustega ning välisriikide esinduste majandusatašeedega;
- Tartu sõpruslinnade rahvusköökide kuu korraldamine (november).

Rahvusvahelise koostöö edendamisse panustavad suurel määral ka Tartu inkubaatorid ja muud ettevõtluse tugistruktuurid.

5. ARENGUSUUND: ETTEVÕTLUSKESKKONNA MAINE JA ETTEVÕTLUSKULTUURI EDENDAMINE

Tartu linna ettevõtluskeskkonna hea maine on aluseks ettevõtete rahvusvahelistumisele, välisinvesteeringute sissevoolule ning olemasolevate ettevõtjate edukale tegutsemisele piirkonnas. Tugev ettevõtluskultuur toetab eri koostöövorme ja innustab ettevõtlusega tegelema. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks on koostöö erilise tähtsusega, et laieneda välisriikidele ning ületada väikestest tootmismahutustest tulenevaid barjääre.

Eestis ja ka Tartus on suhtumine ettevõtlusse vähem soosiv kui Lääne-Euroopas ja Põhja-Ameerikas. Paljuski tuleneb see Eesti lühiajalisest eraettevõtluse ajaloost. Seda olulisem on Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna igapäevatoos linnakodanikele ettevõtluse kui eluviisi teadvustamine, ettevõtja rolli tunnustamine linna arengus, inimeste ettevõtlikkuse toetamine, linna, ettevõtete ja teadusasutuste vahelise koostöö soodustamine ning ettevõtluse tutvustamine noorte seas.

Meede 2.5.1: Tartu kui ettevõtliku ja kõrgtehnoloogilise majanduse ning atraktiivsete investeerimisvõimalustega linna maine kujundamine

Tartu ettevõtluskeskkonda tutvustatakse võimalusel ja vajadusel kõigile linna küllastavatele välisdelegatsioonidele. Samuti korraldatakse regulaarselt asjakohaseid seminare ja koolitusi. Lisaks tegeletakse koostöös Tartu Ärinõuandlaga investorteeninduse tugevdamisega Tartu linnas.

- **Tartu ettevõtlusvõimaluste tutvustamine investoritele**

Tartu ettevõtluskeskkonda ja -võimalusi tutvustati 2013. aastal Tartu ettevõtjate kontaktüritusel Pihkvas (toimus 22.–24.05.2013), kus kohtuti kohalike ettevõtjate ja tugijorganisatsioonidega ning külastati messi Expo 2013.

Lisaks tutvustati Tartu ettevõtluskeskkonda ja -võimalusi Eesti-Läti kontaktmessil Riias (16.08.2013) ja koostöös Tartu Ärinõuandlaga Tampere allhankijate messil septembris 2013.

Täiendavalt jagati informatsiooni Tartu ja Eesti ettevõtlusvõimaluste kohta rahvusvaheliste ettevõtlusalaste projektide raames (vt ka eespool).

- **Tartu virtuaalse infovärava „Toodetud Tartus” loomine ja haldamine**

Projekti DELBI raames käivitati virtuaalse demokeskuse loomine. Esmaste töödena programmeeriti infovärava veebilehe esimene versioon ning asuti ette valmistama nelja Tartu ettevõtte toodete ja teenuste videotutvustusi.

- **Interaktiivse Tartu ettevõtluse kodulehekülje arendamine kohaliku ettevõtluse, tööhõive- ja investeerimisvõimaluste kohta**

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna initsiatiivil on loodud nii eesti- kui ka ingliskeelne veebileht Tartu ettevõtluse ja investeerimisvõimaluste kohta, mida uuendatakse ja täiendatakse regulaarselt.

- **Tartu ettevõtlusnädala korraldamine**

Tartu ettevõtlusnädala eesmärgiks on propageerida ettevõtlust kui eluviisi teadvustades ja tunnustades ettevõtja rolli linna arengus, julgustades inimesi tegutsema ettevõtlusega, soodustades linna ja ettevõtete vahelist koostööd ning tutvustades ettevõtlust noorte seas.

Tartu ettevõtlusnädala 2013 (7.–12. oktoobril) läbivaks teemaks oli paindlikkus ettevõtluses. Ettevõtlusnädala peateemaks oli ettevõtja kui töökohtade looja ning sellega seotud aspekte käsitles ka ettevõtlusnädala avakonverents „Kuidas olla ettevõtluses edukalt paindlik?“, mille avaesinejaks oli peaminister Andrus Ansip ning moderaatoriks Estonian Euromanagement Institute'i asutaja ja direktor Marju Unt.

Ettevõtlusnädala raames toimus 88 üritust, millel osales 4697 inimest.

Meede 2.5.2: Ettevõtluskultuuri arendamine

- **Parimate ettevõtjate iga-aastane tunnustamine, ärietika propageerimine ja ühiskondlikult vastutustundlike ettevõtjate esiletõstmine**

Ettevõtluskonkurssi korraldatakse alates 1998. aastast ja selle eesmärgiks on parimate ettevõtjate tunnustamine. Ettevõtjad grupeeritakse töötajate arvu järgi kolme alagruppi: 1–9, 10–49 ja üle 50 töötajaga ettevõtjad. Tunnustamisel arvestatakse järgmisi näitajaid: müügitulu kasv, rentaablus, müügitulu ühe töötaja kohta ja investeeringute suurus. Alates 1999. aastast märgitakse ära ka suurimad investeerijad ja enim töökohti loonud ettevõtjad.

2013. aastal toimunud konkursil tunnustati lisaks ülaltoodud kategooriatele ka järgnevaid kategooriaid: suurim eksportija, silmapaistvaim saavutus, vastutustundlik ettevõtja, Tartu Kutsehariduskeskuse parim koostööpartner, aasta alustaja sihtasutuses Tartu Teaduspark, edukaim alustaja sihtasutuses Tartu Loomemajanduskeskus, edukaim meditsiini- ja eluteaduste valdkonna ettevõtja, laste- ja noortesõbralik ettevõtja, laste- ja noortesõbralik asutus või organisatsioon.

2013. aasta konkursil osales 131 ettevõtjat.

- **Ettevõtete, erialaliitude, teadusasutuste ja kohalike omavalitsuste koostöö edendamine, sh e-foorumite, ümarlaudade jms algatamine ja korraldamine**

Tartu linna ettevõtluse osakond on algatanud tugistruktuuride ümarlaua, kust võtavad osa kõik ettevõtluse arendamise tugistruktuurid ja ülikoolid. Ümarlauad toimuvad vähemalt kaks korda aastas ja nende eesmärgiks on Tartu linna ja regiooni ettevõtluse arendamise tugisorganisatsioonide koostööpunktide leidmine, ühisplaanide tegemine ja projektide kavandamine. Jaanuaris 2013 toimus tugistruktuuride õppepäev „Ideede genereerimise tehnikad“ ja juunis 2013 Pärnu ettevõtluse tugisorganisatsioonide ühiskülastus.

Infomaterjalide ja mainetrükiste arendamisel uuendati Tartu metallisektorit tutvustavat trükist ja koostati uus biotehnoloogia ettevõtteid tutvustav infovoldik e-versioonina.

ETTEVÕTLUSLINNA ARENGUTASEME NÄITAJAD

Arengutaseme näitaja	2012	2013	Sihtnäit 2013
Tartu keskmise brutotulu suhe Eesti keskmisesse palka, %	98	...	105,0
Tartu linnavalitsuse osalusel või toetusel korraldatud ettevõtlusalastel ja kutseoskusi arendavatel täiendkoolitustel osalenute arv	5258	7700	4200
Tartu Teaduspargi inkubatsioonikeskusest väljuvate ettevõtete keskmine arv aastas	5	9	5
Rahvusvaheliste suurettevõtete arendus- ja tootmisüksuste arv	2	2	2

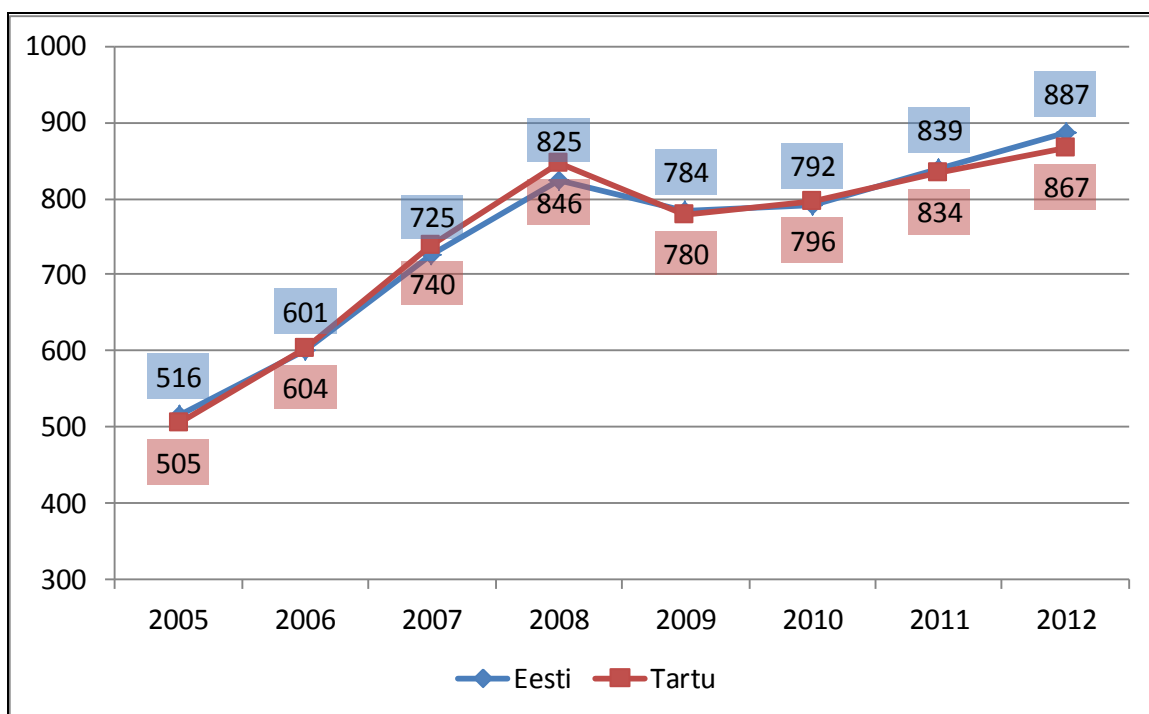
LISAD

Uute loodud ettevõtete arv aastas

Tartus registreeritud uute ettevõtete arv aastate kaupa (allikas: Registrate ja Infosüsteemide Keskus):

- 2013. aastal registreeriti Tartu linnas 1340 uut ettevõtet
- 2012. aastal registreeriti Tartu linnas 1374 uut ettevõtet
- 2011. aastal registreeriti Tartu linnas 1226 uut ettevõtet

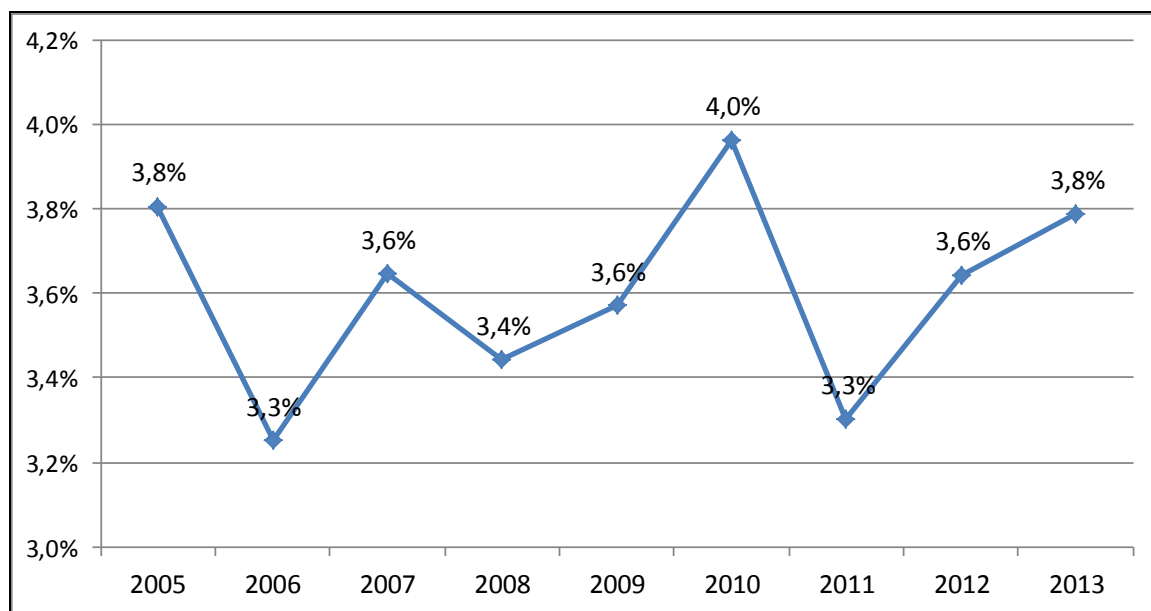
Keskmine brutokuupalga dünaamika perioodil 2005–2012 (eurod)



Allikas: Statistikaamet

Tartu keskmine brutokuupalk moodustas 2012. aastal Eesti keskmisest brutokuupalgast 98%.

Tartu linna ekspordi osakaal Eesti koguekspordist (%)



Allikas: Statistikaamet

2013. aastal moodustas Tartumaa eksport kogu Eesti ekspordist 6,5%.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna korraldatud üritustel osalenud inimeste arv

Osalejaid	2010	2011	2012	2013
Koolitused ja infopäevad	1985	997	1187	2031
Tartu Ettevõtlusnädal	3362	3928	3813	4697
Projekt „Hea teenindusega linn“	414	669	805	972
KOKKU:	5761	5594	5805	7700

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Tartu ettevõtlusnädal 2013 raames korraldatud üritused

Tartu ettevõtlusnädal 07.–12.10.2013	
Esmaspäev (7.10.2013)	
Ürituse nimetus	Osalejate arv
Avakonverents „Kuidas olla ettevõtluses edukalt paindlik?“	132
Ettevõttekülastus: Henkel Balti OÜ	13
Noortekonverents „Õpilasfirma – võimalus Sinu jaoks?!“	16
Õppemäng „Ettevõtlusküla“	23
Õppemäng „Ettevõtlusküla“	24
Seminar „Dokument – ettevõtte visiitkaart“	105

Seminar „Erisoodustuse maksustamine“	157
Seminar „Erisoodustuse maksustamine“ (vene keeles)	26
Seminar „MobileMonday: Money and Mobile“	110
Teisipäev (8.10.2013)	
E-viktoriin 8.–9. klasside õpilastele majandusest	78
Eesti Ettevõtlike Noorte Koja (JCI) tutvustus	34
Ettevõttekülastus: Henkel Balti OÜ	15
Individuaalne nõustamine „Minu võimalused töölaseks muudatusteks“	28
Konverents „BALT/NORD 3D & VFX NETWORKING FORUM“	105
Õppekäik „Tartu Kutsehariduskeskuse Kopli õppekorpuse tutvustus“	6
Seminar „BYOD (<i>Bring Your Own Device</i>) toega sidelahendused ettevõtetele“	15
Seminar „Kaupade sisse- ja väljaveo tollivormistus“	29
Seminar „Kuidas valida personali?“	103
Seminar „Positiivne psühholoogia kui töölase heaolu võti“	188
Seminar „Praktilised nipid läbipõlemise ennetamiseks“	136
Seminar „Puit – tulevikumaterjal“	31
Seminar „Teenuse disain“	86
Tartu Ärinõuandla alustava ettevõtja motivatsiooniseminar	67
Tartu Teaduspargi Inkubatsioonikeskuse avatud uste päev	22
Ümarlaud „Kuidas ühiselt arendada ettevõtluskompetentsi Eestis?“	27
Kolmapäev (9.10.2013)	
Ettevõttekülastused: OÜ Avi Puutöököda ja AS Ecoprint	21
Ettevõttekülastus: Grüne Fee Eesti AS	34
Konverents „BALT/NORD 3D & VFX NETWORKING FORUM“	90
Koolitus „Selge sõna teeb mõtte selgeks“	97
Õppekäik „Tartu Kutsehariduskeskuse Põllu õppekorpuse tutvustus“	2
Ringkäik „Tartu Kõrgem Kunstikool kui loovpartner ettevõtjale“	15
Seminar „Ajujaht esitleb: äriidee kiir-test“	88
Seminar „Andke oma ettevõttele Euroopa eelis – värbamine väljastpoolt Eestit ja EURES võrgustiku tugi tööandjale“	12
Seminar „Avaliku esinemise põhitõed“	157
Seminar „Kiirprototüüpimise kasutamine tootearenduses“	18
Seminar „Kommunikatsioon meeskonnas ja meeskonnast väljapoole“	59

Seminar „Kuidas Balti börsidel raha teenida?“	92
Seminar „Kuidas juhtida oma töö- ja pereelu suurema tasakaalu suunas?“	104
Seminar „Kutsehariduskeskuse ja ettevõtjate koostöövõimalused töötajate arendamisel“	22
Seminar „Levinumad probleemid ettevõtete töökeskkonnas ja nende lahendused“	44
Seminar „Mida ja kuidas süüa, et püsida ergas pika tööpäeva jooksul?“	158
Seminar „Uudne veebipõhine raamatupidamise terviklahendus väikeettevõttele“	88
Seminar „Vesiehitiste ja torustike katsetamine ning modelleerimine“	10
Tartu Biotehnoloogia Pargi avatud uste päev	19
Töötuba „Ajujaht esitleb: ideede maailmakohvik“	72
Neljapäev (10.10.2013)	
Ettevõttekülastus: Mattias Cafe OÜ	31
Õpituba „Lihtsa kodulehe loomine veebikeskkonnas Weebly“	21
Paneeldiskussioon „Paindlikkus ekspordis: kas mõistlik või mõttetu“	16
Ringkäik „Tartu Kõrgem Kunstikool kui loovpartner ettevõtjale“	14
Seminar „Designing attractive quality tourism services“	15
Seminar „How to get effectively information you need for decision-making on foreign markets?“	13
Seminar „Kriisid minevikus, olevikus ja tulevikus“	85
Seminar „Kuidas käituda ärikohtumisel restoranis?“	22
Seminar „Kuidas luua innovatiivseid tooteid?“	58
Seminar „Kuidas maandada ettevõtte riske läbi töökorraldusreeglite?“	72
Seminar „Kuidas siseneda edukalt Rootsi turule?“	52
Seminar „Kuidas turundada tasuta ja tulemuslikult?“	172
Seminar „Motivatsioon – kas väline või sisemine jõud“	64
Seminar „Nippe koolituse edukaks korralduseks“	69
Seminar „Praktilisi näiteid asjaajamisest hoiu-laenuühistutega“	22
Seminar „Puidupõhised komposiitkonstruktsioonid ja looduslikud ehitusmaterjalid“	24
Seminar „Rahastamisvõimalused ettevõtte kasvatamiseks“	108
Seminar „Välismajanduses toimuvast ja selle mõju Eestile“	60
Tartu noore kunsti oksjon	70
Töötuba „Osaluste, vastutuse ja tüliõunte jagamine alustavas ettevõttes“	26

Reede (11.10.2013)	
Indrek Hirve luulekogu „Hingekiri“ esitlus koos muusikaliste vahepaladega	24
Seminar „Ärietikett - minu isiklik visiitkaart“	78
Seminar „Eesti Maaülikooli mikromeierei tootearendusbaasi kasutamise võimalused“	7
Seminar „Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsiooni tutvustus - ettevõtjad ei ole oma muredega üksi“	7
Seminar „Füüsiliste haiguste teke emotsionaalsete pingete foonil“	140
Seminar „Globaalne investeerimine“	106
Seminar „Intelligentsed lahendused ülikoolist“	17
Seminar „Kuidas pakend müüma panna?“	63
Seminar „Raamatupidamise ABC väikeettevõtjale“	142
Seminar „Töökaaslastega võistlemine ja konkurents tööl – tõhus motivatsiooniallikas või Pandora laegas?“	87
Tartu Loomemajanduskeskuse avatud uste päev	13
Tartu Loomemajanduskeskust tutvustav ekskursioon	24
Laupäev (12.10.2013)	
Mess „Toit ja tervis“	20
Õpituba „Fruktodisain ehk söödavate kaunistuste valmistamine köögi- ja puuviljadest“	18
Õpituba „Kaunid tekstiilist ehted“	9
Õpituba „Niipilts“	11
Õpituba „Pisipilt pühade- või õnnitluskaardiks“	11
Õpituba „Seebi valmistamine glütseriinseebi massist“	13
Ettevõtlusnädala kokkuvõtete tegemine (11.10.2013)	27
Õpituba „Pasta tegemine“ (19.10.2013)	13
Õpituba „Jäätise tegemine“ (19.10.2013)	15
Õpituba „Oliiviõli“ (19.10.2013)	15
Seminar „Välispartnerite otsimise võimalused“ (20.11.2013)	45
Osalejaid kokku	4697

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Projekti „Tartu – hea teenindusega linn“ raames 2013. aastal läbi viidud üritused, koolitused, seminarid

Kuupäev	Koolitus, kursus, üritus	Osalejate arv
05.02.2013	Infotund „Tartu Parim Teenindaja 2013“ konkursil osalemisest	60
20.02.2013	Läbirääkimiste koolitus „Rääkides rikkaks“	36
27.02.2013	Müügipsühholoogia koolitus „Õpi müüma inimtüübist lähtuvalt“	27
05.–13.03.2013	Teenindajate konkurss „Tartu parim teenindaja 2013“	108
13.03.2013	Tartu Hea Teeninduse Päev	136
26.03.2013	Müügikoolitus „Isikutübitarkus teeninduses“	27
09.04.2013	Koolitus „Juhtimispsühholoogia“	33
03.–07.09.2013	Toitlustusettevõtjate õppereis Istanbuli	14
02.11.2013	Tartu sõpruslinnade rahvusköövide galaõhtu	224
	Osalejaid kokku	665

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Ettevõtluskonkurss „Parim ettevõtja 2012”

Alates 1998. aastast korraldab Tartu Linnavalitsus konkursi Tartu linna edukaimate ettevõtjate väljaselgitamiseks ja tunnustamiseks. Ettevõtjad grupeeritakse töötajate arvu järgi kolme alarühma: 1–9, 10–49 ja üle 50 töötajaga ettevõtted. Parima ettevõtte valimisel arvestatakse müügitulu kasvu, rentaablust, müügitulu ühe töötaja kohta ja investeringute suurus.

Eelmisel aastal toimunud konkursil selgitati välja ka kõige vastutustundlikum ettevõtja, suurim investeerija, suurim eksportija, silmapaistvam saavutus, „Kiida Teenindajat 2013” enim kiidetud ettevõtte, Tartu Kutsehariduskeskuse parim koostööpartner, edukaim arendustegevusse investeerinud ettevõtja Tartu Teaduspargis, edukaim SA Tartu Ärinõuandla toel alustaja, edukaim meditsiini- ja eluteaduste valdkonna ettevõtja ning laste- ja noortesõbralik ettevõtja ja asutus või organisatsioon.

Ettevõtluskonkursi „Parim ettevõtja 2012“ võitjad

Töötajate arv kuni 9

- I koht Kaarsilla Kinnisvara OÜ
- II koht osaühing SBT Võrgutööd
- III koht Osaühing AE Projekti Insener
- III koht aktsiaselts Tasku Keskus

Töötajate arv 10-49

- I koht Fortumo OÜ
- II koht E&G OÜ
- III koht Lõunakeskus OÜ

Töötajate arv 50 või enam

I koht AS Fortum Tartu

II koht aktsiaselts A. Le Coq

III koht AS Prisma Peremarket

III koht OÜ AURICU

Enim töökohti loonud ettevõtja: AS Prisma Peremarket, kes aasta jooksul lõi juurde 116 töökohta.

Suurim eksportija: AS Lemeks, kelle ekspordimaht oli 46 miljonit eurot, mis moodustas müügitulust 55 protsenti.

Suurim investeerija: AS Fortum Tartu investeeris 2012. aastal 6 685 031 eurot. AS Fortum Tartu rajas 2,8 km pikkuse Kesklinna ja Ropka piirkonda ühendava kaugkütte magistraalitorustiku. Uus magistraalitorustik tõstab Tartu Elektriijaama efektiivsust ja vähendab torustike soojakadusid.

Silmapaistvaim saavutus: Meteci Valduse OÜ arendas haiglates kasutatavad transpordivahendid, mis pärjati rahvusvahelise disainiauhinnaga "Red Dot" Vaata ettevõtte tutvustusvideot siit

Vastutustundlik ettevõtja: osaühing Playtech Estonia. Playtech Estonia panustab märkimisväärselt töötajasõbralikesse tegevustesse ja algatustesse. Töötajate käsutuses on kontorid kokku üheksa kööki. Köökides on suur valik kuumi jooke ja iganädalased puuviljavaagnad. Töötajatele on sisustatud eraldi korrus vaba aja veetmiseks (saun, lauatennis, piljard, Wii mängud jm). Igal tööpäeval on võimalus kasutada massööri. Töötajatele korraldatakse koolitusi, ettevõttel on oma raamatukogu. Organiseeritakse ühisüritusi ja pereüritusi (kevadgrill ja suvepäevad koos peredega, tähistatakse vastlapäeva, organiseeritakse kanuusõite jne). Jõuludeks tehakse lastele jõulupakid, lapse sünni puhul toetatakse vanemat rahalise toetusega ja võimaldatakse tasustatud vabad päevad. Lisaks tegeletakse kogukonnasõbralike tegevustega: Playtechi stipendium Tartu Ülikoolis, koostööprojektid Tartu Ülikooliga (nt ööraamatukogu), arvutite kinkimine abivajajatele. Koostöös Tartu Ülikooli Kliinikumi verekeskusega korraldatakse regulaarseid doonoripäevi. Vaata ettevõtte tutvustusvideot siit

Tartu Kutsehariduskeskuse parim koostööpartner: Henkel Balti OÜ.

Aasta alustaja sihtasutuses Tartu Teaduspark: OÜ BoatArt.

Edukaim alustaja sihtasutuses Tartu Loomemajanduskeskus: OÜ Pimik.

Edukaim meditsiini ja eluteaduste valdkonna ettevõtja: AS Kliinik Elite.

Laste- ja noortesõbralik ettevõtja: OÜ Tartu Seksuaaltervise Kliinik.

Laste- ja noortesõbralik asutus või organisatsioon: TARTU LASTE TUGIKESKUS.

Spin-off ettevõtete arvu kasv

Tartus registreeritud *spin-off* ettevõtete arv aastate lõikes (allikas: Tartu Ülikool):

- 2013. aastal 43 ettevõtet

- 2012. aastal 40 ettevõtet
- 2011. aastal 35 ettevõtet
- 2010. aastal 33 ettevõtet
- 2009. aastal 23 ettevõtet

Tartu Ülikooli liikmetega seotud *spin-off* ettevõtjad

Tartu Ülikooli liikmetega seotud <i>spin-off</i> ettevõtjad	Tegevusvaldkond (ei tähenda tegevusala EMTAK-i järgi)
Regio AS	IT – programmeerimine
Estla OÜ	Aparaadiehitus – lasertehnika, optika
Airel AS	Aparaadiehitus – mõõte-, navigatsiooniseadmed
Lumifor OÜ	Dosimeetrilised uuringud ja teenused
Maico Metrics OÜ	Aparaadiehitus – elektroonilised mõõteseadmed
TorroSen OÜ	Biotehnoloogia – biosensordid
Asper Biotech AS	Biotehnoloogia – arendus ja teenused
Visgenyx OÜ	Biotehnoloogia – transgeensed organismid
Myoton AS (kuni 01.06.2010 Müomeetria OÜ)	Aparaadiehitus – diagnostikaseadmed
Icosagen AS (kuni 01.03.2009 Quattromed AS)	Biotehnoloogia – geenitehnoloogilised diagnostikateenused
Icosagen Cell Factory OÜ	Biotehnoloogia – rakubioloogilised tooted ja teenused
Quattromed HTI Laborid OÜ	Biotehnoloogia – geenitehnoloogilised diagnostikateenused
Synomedes OÜ	Biotehnoloogia – terapeutikumide konstrueerimine
Maatark OÜ	Keskkonnaalased uuringud
PassiveHouse OÜ	Projekteerimine, kinnisvara arendus
Kinasera OÜ	Biotehnoloogia – bioloogiliselt aktiivsete ainete arendamine ja tootmine
Immunotron OÜ	Biotehnoloogia – immunoloogilised kiirtestid
BioData OÜ	IT ja biotehnoloogia – infosüsteemide väljatöötamine
lasGen OÜ	Biotehnoloogia – taimede paljundamine
BioDesign OÜ	Biotehnoloogia ja tervishoiuteenused
AutoSeir OÜ	IT – liikuvate objektide seire
Mandragora OÜ	Restaureerimine, köitmine, konserveerimine
Filosoft OÜ	Tarkvara kirjastamine
TBD-Biodiscovery OÜ	Biotehnoloogia teenused
Teadusmosaiik OÜ	Insenerivaldkonna konsultatsioon, reklaamiagentuur
Generic Entertainment Trading Company OÜ	Loomemajanduse korraldus
Positium LBS OÜ	IT – geopositsioneerimise tooted ja teenus
Fubitech OÜ	IT – programmeerimine, konsultatsioon
KPA Scientific OÜ	Biotehnoloogia – transsgeneetika teenused
Eesti Loomemajandus OÜ	Loomemajanduse korraldus
Loginterior OÜ	Puitmööbli disain ja tootmine
M.R. Therapy OÜ	Füsioteraapia tooted ja teenused
Kompakfilter OÜ	Ökoloogilise reoveepuhastite arendus

Tartu Ülikooli liikmetega seotud spin-off ettevõtjad	Tegevusvaldkond (ei tähenda tegevusala EMTAK-i järgi)
Eesti Rakenduspsühholoogia Keskus OÜ	Psühholoogiaalane konsultatsioon, tootearendus
Weel OÜ	Restaureerimine, rahvuslik ehitus
Nutriform OÜ	Biotehnoloogia- toidulisandite arendus
Perfect Oil OÜ	Kosmeetika ja farmaatsiatoodete arendus
Vivid Aim OÜ	IT – pilvetehnoloogiate tarkvara arendus
ETC OÜ	Toksikoloogia andmebaaside arendus
Loodusseeme OÜ	Ökoloogia- ja botaanika alane nõustamine, tootearendus
GreenBead OÜ	Molekulaardiagnostiliste nanomaterjalide arendus
Rewild OÜ	Loomaökoloogia ja zoogeograafia tarkvaralahenduste arendus
Cloudberry Solutions	Elurikkuse informaatika tarkvara ja seotud taristu arendus

Allikas: Tartu Ülikool

Tartu Teaduspargi inkubatsioonikeskusest väljuvate ettevõtete arv

- 2013. aastal väljus TTP-st 9 ettevõtet, lisandus 9 ettevõtet.
- 2012. aastal väljus TTP-st 5 ettevõtet, lisandus 12 ettevõtet.
- 2011. aastal väljus TTP-st 3 ettevõtet, lisandus 12 ettevõtet ja projekti.
- 2010. aastal väljus TTP-st 2 ettevõtet, lisandus 16 ettevõtet ja projekti.
- 2009. aastal väljus TTP-st 3 ettevõtet, lisandus 14 ettevõtet.

Teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vaheliste lepinguliste tööde mahu kasv

Lepinguliste tööde maht (EUR)	2009	2010	2011	2012	2013
Tartu Ülikool	1 259 658	2 024 235	1 394 589	2 379 050	3 903 038
TTÜ Tartu Kolledž	40 137	75 733	142 499	77 830	86 200
Eesti Maaülikool	337 839	373 508	396 915	430 355	573 066
KOKKU:	1 637 634	2 473 476	1 934 003	2 887 235	4 562 304

Allikas: Tartu Ülikool, TTÜ Tartu Kolledž, Eesti Maaülikool

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna kodulehe külastatavus 2013. aastal

Kuu	Külastuste arv (http://ettevotlus.tartu.ee/)
jaanuar	33 280
veebruar	36 499
märts	38 404
aprill	38 413
mai	36 173

Kuu	Külastuste arv (http://ettevotlus.tartu.ee/)
juuni	31 441
juuli	30 490
august	26 498
september	62 962
oktoober	52 639
november	28 875
detsember	24 108
KOKKU	439 782

Allikas: Tartu Linnavalitsuse infotehnoloogia teenistus